

Årsmelding

Signert årsmelding

Driftsresultat

Møre og Romsdal fylkeskommune har i 2018 eit positivt netto driftsresultat korrigert for bundne fond på 37,9 mill. kroner (tabell 1). Dette er ein auke 52,2 mill. kroner samanlikna med rekneskapet for 2017. Dette skyldas i hovudsak at Møre og Romsdal fylkeskommune fekk ein auke i spesielt skatteinntektene og statlege overføringer, medan auken i driftsutgiftene har vore meir moderat.

(i 1000 kroner)	Rekneskap 2018	Rekneskap 2017	Endring 2017-2018
Driftsinntekter	5 441 731	5 224 732	216 999
Driftsutgifter (inkl. avskrivningar)	5 372 040	5 228 879	143 161
Brutto driftsresultat	69 691	-4 147	73 838
Netto finansutgifter	-283 088	-259 133	-23 955
Motpost avskrivningar	278 866	255 752	23 114
Netto driftsresultat	65 469	-7 528	72 997
Netto bruk av bundne fond	-27 548	-6 747	-20 801
Netto driftsresultat korrigert for bundne fond	37 921	-14 275	52 196
i prosent	0,7 %	-0,3 %	

Tabell 1

Eit positivt netto driftsresultat viser at fylkeskommunen sine løpande utgifter er mindre enn dei løpande inntektene. Fylkeskommunen har ei målsetjing om å auke netto driftsresultat til om lag 2 prosent i løpet av den neste 4-års periode for å bygge opp reservar for auken i investeringar som ein veit kjem i denne perioden.

Meir-/ mindreforbruk i forhold til budsjett

Meir-/mindreforbruk i forhold til budsjett (rekneskapsmessig resultat) er netto driftsresultat, fråtrekt netto avsetjingar (tabell 2). Sidan budsjettet er sett opp i balanse, er det rekneskapsmessige resultatet lik summen av alle avvik mellom budsjett og rekneskap.

(i 1000 kroner)	Rekneskap 2018	Rekneskap 2017	Endring 2017-2018
Netto driftsresultat	65 469	-7 528	72 997
Netto avsetjingar	-25 734	141 384	-167 118
Rekneskapsmessig mindreforbruk	39 735	133 856	-94 121

Tabell 2

Møre og Romsdal fylkeskommune hadde i 2018 eit samla mindreforbruk på 39,7 mill. kroner i forhold til budsjett. Dette er 94,1 mill. kroner mindre enn i 2017.

Dei største avvika i forhold til budsjett kan ein sjå i Skjema 1A i Årsrekneskapet 2018 for Møre og Romsdal Fylkeskommune. Tabell 3 viser eit samandrag av dei største avvika.

	Rekneskap 2018	Budsjett 2018	Avvik (B - R)	Rekneskap 2017
Skatteinntekter	1 529 781	1 499 800	-29 981	1 457 791
Rammetilskot	2 598 028	2 614 000	15 972	2 568 004
Andre direkte eller indirekte skattar	9 494	9 200	-294	9 018
Andre generelle statstilskot	54 141	49 583	-4 558	13 876
Generelle overføringar frå andre	7 013	5 000	-2 013	5 813
Sum frie disponible inntekter	4 198 457	4 177 583	-20 874	4 054 502
Netto finansutgifter	-286 275	-294 854	-8 579	-262 256
Overføringar til investeringsrekneskapen	-11 400	-11 400	0	-10 799
Netto avsetjingar	18 906	18 906	0	164 746
Ufordelte utgifter/inntekter	20 890	35 981	15 091	-2 567
Frie inntekter til bruk på rammeområda	3 940 578	3 926 216	-14 362	3 943 626
Sum fordelt rammeområda (skjema 1B)	3 900 843	3 926 216	25 373	3 809 770
Sum budsjettavvik (mindreforbruk)	39 735	0	-39 735	133 856

Tabell 3

Nedanfor er dei største avvika mellom budsjett og rekneskap på skjema 1A kommentert.

Frie disponible inntekter

Sum frie disponible inntekter er i 2018 inntektsført med 4 198,5 mill. kroner, som er 20,9 mill. kroner meir enn budsjettert og 144,0 mill. kroner meir enn rekneskapet i 2017.

Skatteinntektene var på 1 529,8 mill. kroner. Det er ein vekst på 4,9 prosent frå året før, og 30,0 mill. kroner meir enn budsjettert.

Rammetilskotet var på 2 598 mill. kroner inkl. skatteutjamninga. Det er ein vekst på 1,2 prosent frå året før, men 15,9 mill. kroner mindre enn budsjettert. Mindreinntekta i samanheng med budsjett skyldast i hovudsak at skatteutjamninga som var lågare enn forvente.

Netto finansutgifter

Netto finansutgifter var på 286,3 mill. kroner, dvs. ei mindreutgift på 8,6 mill. kroner samanlikna mot budsjett. Mindreutgifta skyldast ei kombinasjon av høgare renteinntekter som følgje av betre likviditet enn føresett i budsjettet, noko lågare rentenivå på lån og ei negativ avkastning på kapitalfondet på 0,5 mill. grunna dårlig utvikling i aksjemarknaden i desember.

Ufordelte utgifter/inntekter

For 2018 fekk fylkeskommunen ei meirutgift på 15,1 mill. kroner knytt til premieavviket i forhold til budsjettet. Fylkeskommunen budsjetterer premieavviket etter oppgåver frå Statens pensjonskasse og KLP, og har ingen mogelegheit verken til å påverke eller på førehand sjå avvik i forhold til budsjett.

Budsjettavvik på rammeområda

Fylkestinget har fordelt disponible frie inntekter på ti fylkestingsrammer utanom reservepost. Driftsbudsjettet blir vedtatt som nettorammer, og hovudutvala kan omdisponere mellom sine utvalsrammer. I resultatet for rammeområda inngår bruk av driftsmidlar til investeringar, bruk av avsetjingar frå tidlegare år og avsetjingar i året til bundne fond.

Netto utgifter på driftsrammene var samla 3 900,8 mill. kroner, som er 25,4 mill. kroner lågare enn budsjettet (sjå tabell 4). Driftsrammene har auka med 91,1 mill. kroner (2,4 prosent) frå 2017.

Driftsrammer

(i 1000 kroner)		Rekneskap 2018	Budsjett 2018	Avvik (B - R)	Rekneskap 2017
D01	Fellesutgifter og utgifter til fordeling	59 133	69 705	10 572	42 701
D02	Politisk verksemd	25 959	28 595	2 636	27 169
D03	Stabsfunksjonar	132 840	141 668	8 828	86 729
D04	Reservepost	0	-2 943	-2 943	0
D05	Vidaregåande opplæring	1 700 437	1 743 703	43 266	1 699 164
D06	Fagskolane i Møre og Romsdal	13 574	14 560	986	47 561
D09	Tannhelsetenester	155 342	149 984	-5 358	144 916
D10	Kulturtenester	130 623	131 322	699	140 192
D11	Regional- og næringsutvikling	100 653	108 356	7 703	95 573
D12	Samferdselstenester	1 574 766	1 531 026	-43 740	1 518 950
D14	Sentrale kontrollorgan	7 516	10 240	2 724	6 816
SUM FORDELT TIL DRIFTSRAMMER		3 900 843	3 926 216	25 373	3 809 770

Tabell 4

Dei fleste av rammene viser eit mindreforbruk i forhold til budsjett bortsett frå Reservepost, Tannhelsetenester og Samferdsel, som har eit meirforbruk.

På reservepost er det eit meirforbruk på 2,9 mill. Dette skuldast mellom anna at det ikkje var satt av nok til å dekke heilårsverknad av lønnsjustering for 2017. 1,1 mill. kroner vart også tatt ut av budsjettet i behandlinga av økonomiplan/budsjett for 2018.

Samla sett har Vidaregåande opplæring eit mindreforbruk på 43,3 mill. kroner i forhold til budsjett, fordelt på 19 av 23 skolar. 4 av skolane hadde eit meirforbruk.

Tannhelsetenester har for 2018 eit meirforbruk på 5,4 mill. kroner. Det skuldast fleire forhold, men hovudårsaka er dårlegare inntening enn føreset.

Samferdselstenester sit meirforbruk er på 43,7 mill. kroner. 24,6 mill. kroner skuldast i høgare indeksutvikling enn forventa i budsjettet. Etter dom i Oslo tingrett av 12. oktober 2018, aksepterte Møre og Romsdal fylkeskommune Norled si berekning av vederlag for opsjonsåret 2014, knytt til ei tidlegare ferjepakke på Ytre Sunnmøre. Dommen medførte ein ekstra kostnad på totalt 11,305 mill. kroner.

Investeringsrekneskap

Investeringsrekneskapa hadde i 2018 eit samla finansieringsbehov på 957,3 mill. kroner mot budsjettet 1 088,9 mill. kroner, dvs. 131,6 mill. kroner mindre enn budsjett (sjå tabell 5). Investeringane i anleggsmidlar (inkl. mva.) var på 936,2 mill. kroner, som er 126,5 mill. kroner mindre enn budsjettet og 258,8 mill. kroner meir enn i 2017.

(i 1000 kroner)	Rekneskap 2018	Budsjett 2018	Avvik (B - R)	Rekneskap 2017
I02 - Sentrale styringsorgan/fellesutgifter	29 011	35 600	6 589	22 803
I03 - Vidaregåande opplæring	145 450	160 683	15 233	279 374
I04 - Tannhelse	8 016	18 635	10 619	1 578
I07 - Samferdsel	741 790	840 156	98 366	361 618
I08 - Fagskolane i Møre og Romsdal	11 981	7 640	-4 341	12 121
Investeringar i anleggsmidlar (inkl. mva)	936 248	1 062 714	126 466	677 494
Utlån, forskoteringar	628	0	-628	550
Aksjekjøp og andelar	6 505	26 100	19 595	28 989
Avsetjingar	13 910	89	-13 821	5 839
Årets finansieringsbehov	957 291	1 088 903	131 612	712 872
Bruk av lån	539 028	643 141	104 113	469 631
Inntekter frå sal av anleggsmidlar	109	89	-20	3 936
Tilskot til investeringar	14 807	0	-14 807	3 029
Kompensasjon for meirverdiavgift	163 541	174 800	11 259	115 292
Mottatte avdrag på utlån og ref.	208 230	226 773	18 543	64 232
Andre inntekter	1 676	0	-1 676	2 732
Overført frå driftsrekneskapen	17 527	11 400	-6 127	17 441
Bruk av tidlegare års avsetjingar	12 373	32 700	20 327	36 579
Sum finansiering	957 291	1 088 903	131 612	712 872

Tabell 5

Nedanfor er nokre av dei største avvika kommentert.

Sentrale styringsorgan og fellesutgifter hadde eit avvik på 6,6 mill. kroner, som i hovudsak skyldast seinare framdrift enn føresett i budsjettet.

Vidaregåande opplæring har investert til saman om lag 145,4 mill. kroner i bygningsmassen i 2018. Prosjekta viser totalt eit mindreforbruk på om lag 15,2 mill. kroner. Det er forsinka framdrift på fleire prosjekt i høve til det som var føresett i budsjettet, som til dømes Romsdal vidaregåande skole (vgs) og Spjelkavik vgs.

Tannhelse har investert til saman om lag 8,0 mill. kroner i opprusting av klinikkar og tannlegeutstyr i 2018. Det er totalt eit mindreforbruk på investeringsprosjekta til tannhelse på 10,6 mill. kroner, som skyldast forseinkingar i høve til det som var føresett i budsjettet.

Samferdsel har investert til saman om lag 741,8 mill. kroner i 2018. Av dette utgjør 732,2 mill. kroner investeringar i fylkesvegar og 9,6 mill. kroner investeringar i ruteinformasjon, elektronisk billetteringsutstyr, sanntidsinformasjon og business intelligence/datavarehus. Avviket mellom budsjett og rekneskap på til saman 98,4 mill. kroner skyldast forseinka framdrift.

Fagskolane i Møre og Romsdal har investert for til saman 12,0 mill. kroner i utstyr i 2018, noko som er 4,3 mill. kroner lågare enn budsjettert. Mindreforbruket skyldast at nokre av innkjøpa vart forsinka. Deler av investeringane er finansiert gjennom løyvingar frå Kunnskapsdepartementet.

Det er brukt 539,0 mill. kroner av lånemidlar til å finansiere investeringar i anleggsmidlar. Behaldninga av ubrukne lån har auka frå 87,4 mill. kroner i 2017 til 100,4 mill. kroner ved utgangen av 2018.

Finansielle måltall

Formålet med finansielle måltall er å synleggjere kva som skal til for å ha ein sunn økonomi over tid. I dette punktet har Møre og Romsdal fylkeskommune følgande måltall som ein ønsker å sette fokus på.

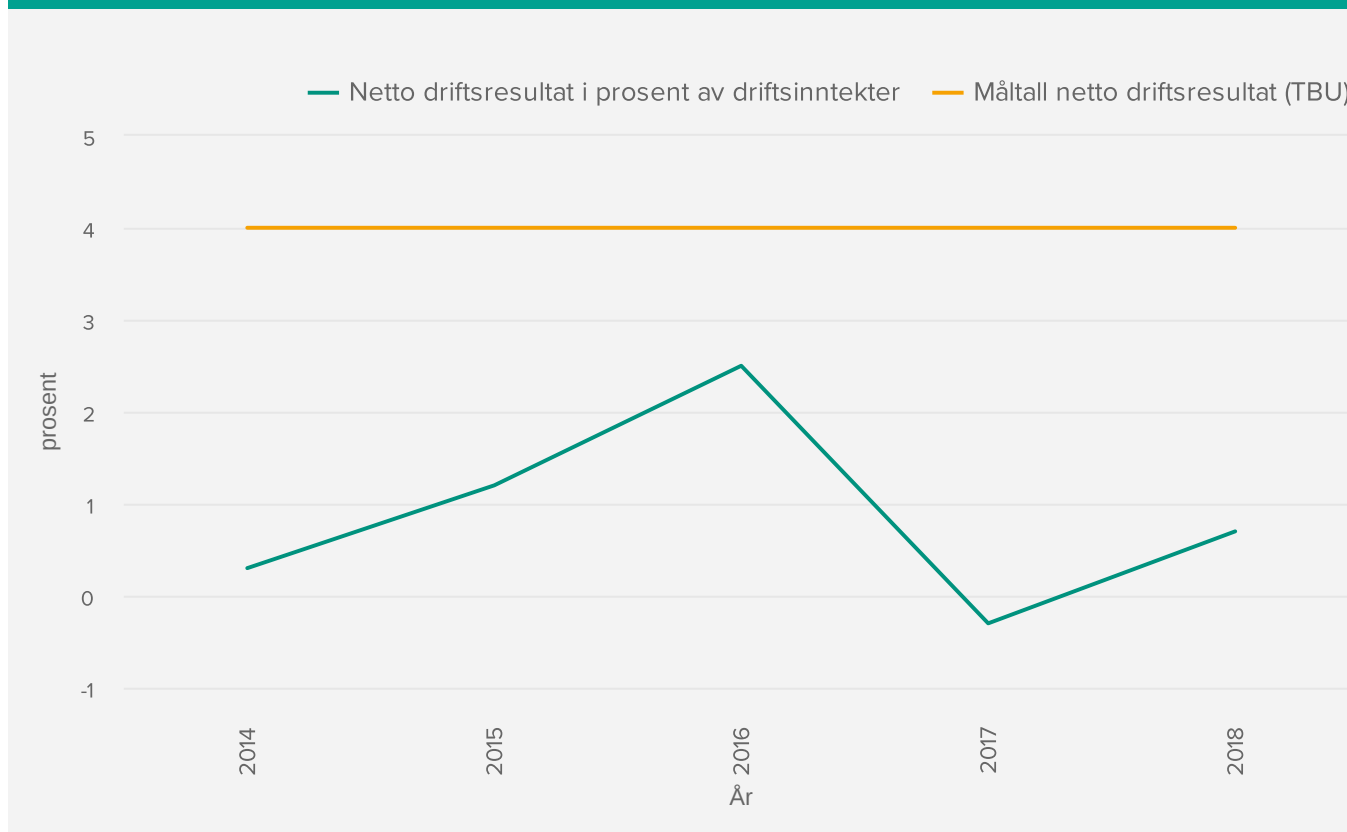
Netto driftsresultat korrigert for bundne fond

Det tekniske berekningsutvalget (TBU) for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) har anbefalt at fylkeskommunane bør ha eit måltall for netto driftsresultat på om lag 4 prosent, som ein buffer mot:

- svingingar i rentenivået, oljepris (drivstoffpris)
- kapitalslit (avskrivningar) - spesielt viktig sett i samanheng med fylkesreforma i 2010 (vedlikehaldsetterslep)
- for å bygge opp reservar til framtidige investeringar

Møre og Romsdal fylkeskommune hadde i 2018 eit netto driftsresultat korrigert for bundne fond på 0,7 prosent av brutto driftsinntekter (sjå tabell 1). I 2017 var andelen på -0,3 prosent, dvs. at vi har hatt ei positiv utvikling frå 2017 til 2018 (figur 1).

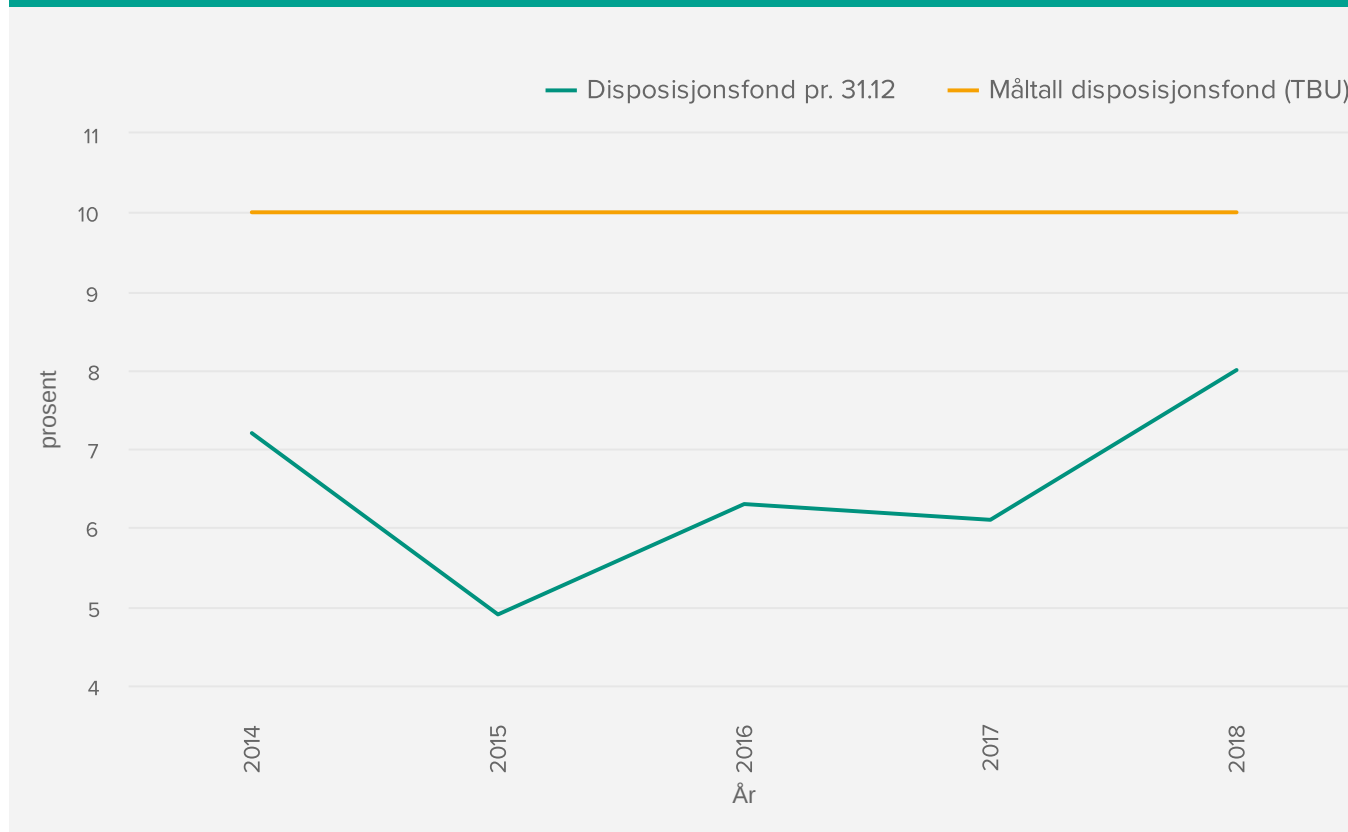
Netto driftsresultat korrigert for bundne fond - i prosent

Disposisjonsfond

Den finansielle handlefridomen i drift kan styrkast gjennom å auke frie driftsfond/ disposisjonsfond, ved at fondsmidlane kan nyttast til uventa meirutgifter i enkelte år. Størrelsen på disposisjonsfondet er eit uttrykk for kor stor økonomisk buffer fylkeskommunen har for si løpande drift, og kor stor økonomisk handlefridom fylkeskommunen har. TBU og Kommunenes Sentralforbund (KS) si anbefaling er at størrelsen på driftsfondet bør helst være minst 10 prosent av brutto driftsinntekter. Figur 2 viser utviklinga til disposisjonsfondet til Møre og Romsdal Fylkeskommune dei siste fem åra. Per 31.12.2018 var disposisjonsfondet på 8,0 prosent, mot 6,1 prosent i 2017.

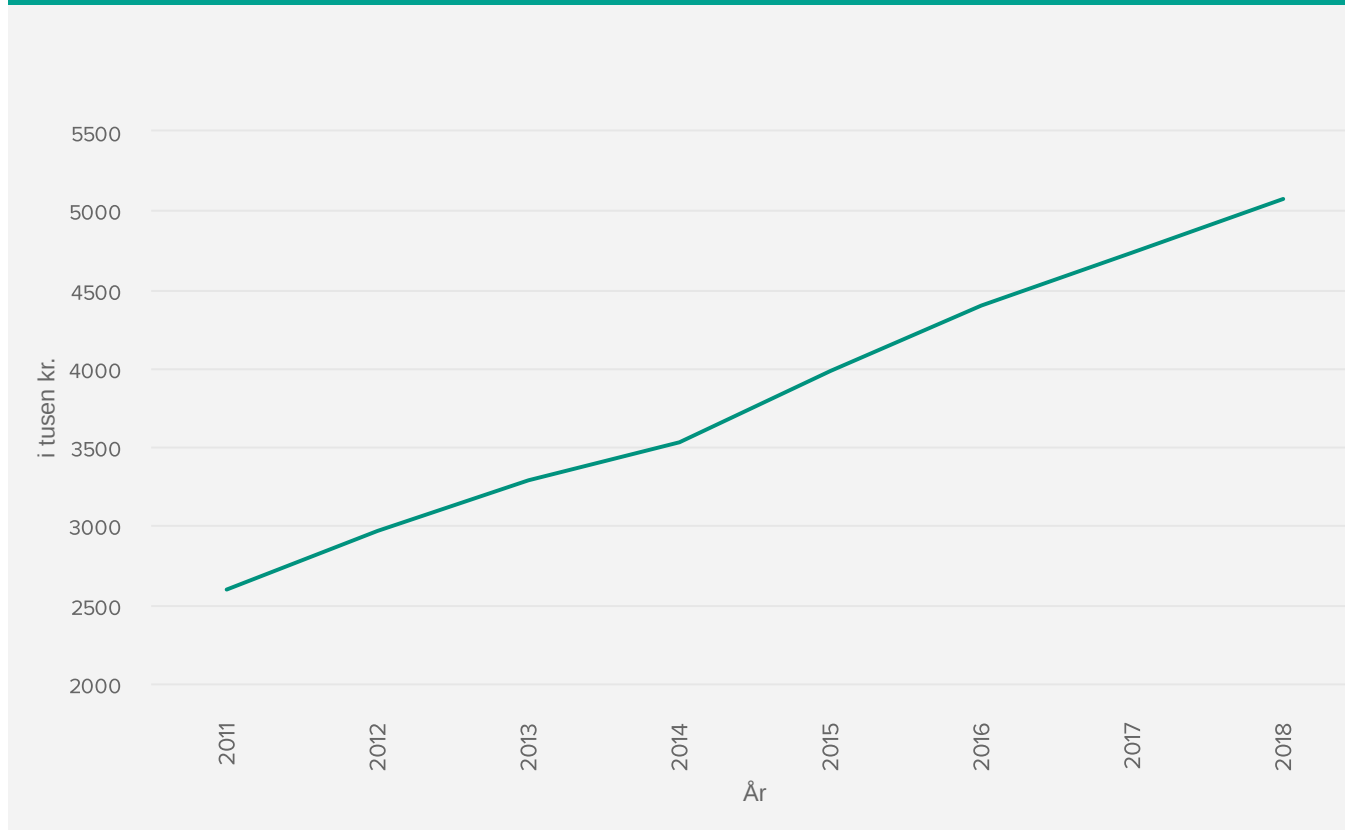
Disposisjonsfond i prosent

Langsiktig lånegjeld og gjeldsgrad

Ved utgangen av 2018 var Møre og Romsdal fylkeskommune si lånegjeld på 5 072,0 mill. kroner. Dette er ei auke på 340,0 mill. kroner frå året før. Figur 3 nedanfor viser utviklinga i Møre og Romsdal fylkeskommune si lånegjeld frå 2011 til 2018. I denne perioden har lånegjelda vakse med 2,5 mrd. kroner, dvs. at den er dobbelt så stor som for 8 år sidan.

Lånegjeld

Netto lånegjeld var ved utgangen av 2018 på 93,2 prosent av brutto driftsinntekter. Dette er ein auke på 5,3 prosent frå 2017. Kommunenes Sentralforbund (KS) og Kommunaldepartementet ved Teknisk berekningsutval (TBU), anbefaler at ein fylkeskommune bør ligg omtrent på 60 % for å ha økonomisk handlerom til investeringar. Ei lånegjeld på over 90 % definerer dei som «rød sone», og gir fylket lite handlingsrom til investeringar. Gjennomsnittleg nettolånegjeld for fylkeskommunane var i 2017 på 75,3 prosent

Høg lånegjeld inneber at fylkeskommunen sin økonomi blir låst i eit 30-års perspektiv, og i tillegg være økonomisk sårbar knytt til ein auke i lånerenta. Sjølv om rentenivået nå er historisk sett veldig lågt, må vi ikkje gløyme at det ikkje er mange år sidan nivået var eit heilt anna. Ei renteauke på eitt prosentpoeng vil medføre auka driftsutgifter på omlag av 30 mill. kroner.

Oppsummering finansielle måltal

De økonomiske indikatorane for Møre og Romsdal fylkeskommune er svake. Faktiske nøkkeltal avvik stort frå anbefalte nivå gitt frå Teknisk berekningsutval (TBU).

Fylkestinget vedtok i juni 2018 eigne måltal for Møre og Romsdal fylkeskommune:

- netto driftsresultat (1,0 % i 2019 – 1,5 % i 2020 – 2,0 % i 2021 – 2,0 % i 2022)
- disposisjonsfond (10 %)

Møre og Romsdal fylkeskommune sine nøkkeltal avviker også frå eigne handlingsreglar. Konsekvensen av svake økonomiske nøkkeltal vil over tid svekke økonomiske handlingsrom og slik påverke tenestetilbodet.

Tvistar

Fylkeskommunen har tre tvistesaker kor utfall er uavklart. Ei sak er knytt til rehabilitering av Fannefjordtunellen, kor fylkeskommunen og entreprenør er ueinige om sluttoppgjer. Fylkeskommunen har mottatt krav frå Torghatten knytt til ekstra bemanning på ferjer. I tillegg er det ei mindre sak knytt til tilleggsarbeid på eit vegprosjekt på Nordmøre, som ikkje er avklart.

Likestilling, inkludering og mangfald

Tiltak som sikrar inkludering og deltaking for alle, er prioritert av fylkeskommunen. Universell utforming handlar om at alle skal kunne delta på ein likeverdig måte. Våre rådgivande utval eldrerådet, ungdomspanelet og rådet for likestilling av

funksjonshemma er viktige for å lykkast med dette. Desse har jamlege møte gjennom året og gir råd til utviklinga av fylkeskommunen.

Fylkesplan for Møre og Romsdal er overordna plandokument for all regional utvikling. Eit av resultatmåla er likestilling og inkludering med mål om reelle valmoglegheiter innanfor utdanning og arbeidsliv for alle.

All rekruttering til Møre og Romsdal Fylkeskommune skal legge vekt på likestilling mellom kjønn og mellom minoritetar og majoritetar i alle delar av organisasjonen.

Grunnlaget for vurdering i all rekruttering skal vere:

- Utdanning, kompetanse, erfaring, kjønn og mangfald, jf Hovudtariffavtalen kap. 1, §2, pkt. 2.2, Likestillingsloven og Diskrimineringsloven.
- Likestilling og mangfald skal være ein del av vurderinga ved samansetting av team og organisasjon.

Leiarar med ansvar for rekruttering har ansvar for å arbeide for rekruttering i tråd med krava.

Ved utgangen av 2018 var det i Møre og Romsdal fylkeskommune totalt 2 516 tilsette fordelt på 2 252 årsverk. Av dei tilsette var 1 514 kvinner (60,2 prosent) og 1 002 menn (39,8 prosent). Av totalt 8 leiande stillingar i fylkeskommunen, var det 3 kvinner.

På driftssida er det arbeidd med universell utforming av alle lokalar som tilbyr fylkeskommunale tenester, slik som dei vidaregåande skolane, tannhelseklinikkane, trafikkterminalar og administrasjonsbygg.

Tettstadprogrammet har arbeidd med å sikre at stadsutviklingsprosjekta blir inkluderande møteplassar. Tilgjenge for alle er også følgt opp gjennom krav til søkjarar og rettleiing om utforming av anlegg ved søknad om spelemidlar.

HMS-system

Arbeidet med helse, miljø og sikkerheit (HMS) er eit leiaransvar som skal kanalisert mest mogeleg gjennom kvalitetssystemet for HMS. Lokal HMS-dokumentasjon til alle verksemder i organisasjonen er tilgjengeleg for dei tilsette i alle driftseiningane gjennom fylkeskommunen sitt intranett.

Via faste årlege evalueringar av HMS-dokumentasjonen på einingane har vi siste året sett ei stor betring av kvaliteten. I 2018 var det nær 80 prosent av dokumentasjonen som fyller krava. I avvikkssystemet vart det i 2018 registrert 515 saker, 412 av desse var innan HMS-området. HMS-avvika blir følgt opp gjennom handlingsplanar.

Sjukefråveret i Møre og Romsdal fylkeskommune var på 5,5 prosent i 2018, som er 0,3 prosent høgare enn i 2017.

Årsrekneskap

Økonomisk oversikt drift

(Tal i heile 1 000)

	Note	Rekneskap 2018	Rekneskap 2017	Endring 2017 - 2018
Brukarbetalingar		29 236	32 675	-3 439
Andre sals- og leigeinntekter	18	587 891	560 494	27 397
Overføringar med krav om motyting		324 335	318 616	5 719
Rammetilskot		2 598 028	2 568 004	30 024
Andre statlege overføringar		345 694	257 273	88 421

	Note	Rekneskap 2018	Rekneskap 2017	Endring 2017 - 2018
Andre overføringer		17 272	20 861	-3 589
Innteks- og formuesskatt		1 529 781	1 457 791	71 990
Eigedomsskatt		0	0	0
Andre direkte og indirekte skattar		9 494	9 018	476
Sum driftsinntekter		5 441 731	5 224 732	216 999
Lønsutgifter		1 411 664	1 374 347	37 317
Sosiale utgifter		379 660	383 125	-3 465
Kjøp av varer og tenester som inngår i eigenproduksjon		979 076	2 216 070	-1 236 994
Kjøp av tenester som erstattar eigenproduksjon		1 855 030	523 216	1 331 814
Overføringer		568 653	567 195	1 458
Avskrivningar	9	278 866	255 752	23 114
Fordelte utgifter		-100 909	-90 826	-10 083
Sum driftsutgifter		5 372 040	5 228 879	143 161
Brutto driftsresultat	5	69 691	-4 147	73 838
Renteinntekter og utbytte		27 885	23 684	4 201
Gevinst finansielle instrument (omløpsmiddel)		-8	7 515	-7 523
Mottatte avdrag på utlån			0	0
Sum eksterne finansinntekter		27 877	31 199	-3 322
Renteutgifter og lånekostnader		97 797	93 633	4 164
Tap finansielle instrument (omløpsmiddel)		1 304	513	791
Avdrag på lån	13	211 864	196 186	15 678
Utlån		0	0	0
Sum eksterne finansutgifter		310 965	290 332	20 633
Resultat eksterne finanstransaksjoner		-283 088	-259 133	-23 955
Motpost avskrivningar		278 866	255 752	23 114
Netto driftsresultat	5	65 469	-7 528	72 997
Bruk av tidl. års rekneskapsmessige mindreforbruk		133 856	177 181	-43 325
Bruk av disposisjonsfond		975	59 499	-58 524
Bruk av bundne fond		223 977	224 684	-707
Sum bruk av avsetjingar		358 808	461 364	-102 556
Overført til investeringsrekneskapan		17 527	17 441	86
Avsett til dekn. av tidl. års rekneskapsmessige meirforbruk		0	0	0
Avsett til disposisjonsfond		115 490	71 109	44 381
Avsett til bundne fond		251 525	231 430	20 095
Sum avsetjingar		384 542	319 980	64 562

	Note	Rekneskap 2018	Rekneskap 2017	Endring 2017 - 2018
Rekneskapsmessig meir/mindreforbruk (-/+)		39 735	133 856	-94 121

Økonomisk oversikt investering

(Tal i heile 1 000)

	Note	Rekneskap 2018	Rekneskap 2017	Endring 2017 - 2018
Sal av driftsmiddel og fast eigedom		20	33	-13
Andre salsinntekter		1 048	2 173	-1 125
Overføringar med krav om motyting		208 230	24 232	183 998
Kompensasjon for meirverdiavgift		163 541	115 292	48 249
Statlege overføringar		14 807	3 029	11 778
Andre overføringar		0	0	0
Renteinntekter og utbytte		628	560	68
Sum inntekter		388 274	145 319	242 955
Lønsutgifter		3 841	4 164	-323
Sosiale utgifter		1 231	1 144	87
Kjøp av varer og tenester som inngår i eigenproduksjon		763 916	554 616	209 300
Kjøp av tenester som erstattar eigenproduksjon		2 390	2 156	234
Overføringar		163 722	115 292	48 430
Renteutgifter og kostnader		181	122	59
Fordelte utgifter		967	0	967
Sum utgifter		936 248	677 494	258 754
Avdrag på lån		0	0	0
Utlån		628	550	78
Kjøp av aksjar og andelar		6 505	28 989	-22 484
Dekning av tidlegare års udekt		0	0	0
Avsett til ubundne investeringsfond		89	2 800	-2 711
Avsett til bundne investeringsfond		13 821	3 039	10 782
Sum finansieringstransaksjoner		21 043	35 378	-14 335
Finansieringsbehov	8	569 017	567 553	1 464
Bruk av lån		539 028	469 631	69 397
Sal av aksjar og andelar		89	3 902	-3 813
Mottatte avdrag på utlån		0	40 000	-40 000
Overført frå driftsbudsjettet		17 527	17 441	86
Bruk av tidlegare års udisponert		0	0	0
Bruk av disposisjonsfond		0	6 876	-6 876
Bruk av bundne driftsfond		2 839	1 406	1 433

	Note	Rekneskap 2018	Rekneskap 2017	Endring 2017 - 2018
Bruk av ubundne investeringsfond		6 505	28 297	-21 792
Bruk av bundne investeringsfond		3 029	0	3 029
Sum finansiering	8	569 017	567 553	1 464
Udekt (+)/udisponert (-)		0	0	0

Økonomisk oversikt tilgang og bruk

(Tal i heile 1 000)

	Note	Rekneskap 2018	Rekneskap 2017	Endring 2017 - 2018
EKSTERNE MIDLAR:				
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)		5 441 731	5 224 732	216 999
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)		387 646	144 759	242 887
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjonar		567 622	545 292	22 330
Sum tilgang på eksterne midlar	2	6 396 999	5 914 783	482 216
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)		5 093 174	4 973 127	120 047
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)		936 067	677 372	258 695
Utbetalinger ved eksterne finanstransaksjonar		318 280	319 992	-1 712
Sum bruk av eksterne midlar	2	6 347 521	5 970 491	377 030
Netto tilgang/bruk eksterne midlar		49 478	-55 708	105 186
Endring i ubrukte lånemidler - auke (-) / reduksjon (+)		13 039	62 569	-49 530
Endring i arbeidskapital		62 517	6 861	55 656
AVSETJINGAR OG BRUK AV AVSETJINGAR				
Bruk av bundne avsetjingar		-229 845	-226 090	-3 755
Bruk av ubundne avsetjingar		-141 336	-271 853	130 517
Bundne avsetjingar		265 346	234 470	30 876
Ubundne avsetjingar		155 313	207 765	-52 452
Netto avsetjingar		49 478	-55 708	105 186
INTERNE INNTEKTER OG UTGIFTER:				
Interne inntekter		-117 469	-17 441	-100 028
Motpost avskrivningar		-278 866	-255 752	-23 114
Interne utgifter		117 469	17 441	100 028
Avskrivningar		278 866	255 752	23 114
Netto interne inntekter/utgifter		0	0	0

Balanse

(Tal i heile 1 000)

	Note	Rekneskap 2018	Rekneskap 2017
EIGEDELAR			
Anleggsmidler			
Faste eiendomar og anlegg	9	7 888 968	7 296 447
Utstyr, maskinar og transportmiddel	9	230 832	197 443
Utlån	10	54 058	53 430
Aksjar og andelar	10	115 944	122 121
Pensjonsmidlar	4	2 848 738	2 683 891
Sum anleggsmidler		11 138 540	10 353 332
Omløpsmidlar			
Kortsiktige fordringar		331 676	288 187
Premieavvik	4	36 505	25 616
Aksjar og andelar	11	30 379	31 801
Obligasjonar	11	16 103	13 523
Kasse og bankinnskott	11	1 655 770	1 578 732
Sum omløpsmidlar	2	2 070 433	1 937 859
SUM EIGEDELAR		13 208 973	12 291 191
EIGENKAPITAL OG GJELD			
Eigenkapital			
Disposisjonsfond	12	432 909	318 394
Bundne driftsfond	12	141 627	116 918
Ubundne investeringsfond	12	230 221	236 637
Bundne investeringsfond	12	31 129	20 337
Endring i rekneskapsprinsipp (drift)	12	-40 947	-40 947
Endring i rekneskapsprinsipp (inv.)	12	-58 585	-58 585
Rekneskapsmessig mindreforbruk	5	39 735	133 856
Kapitalkonto	12	2 872 598	2 508 523
Sum eigenkapital		3 648 687	3 235 133
Langsiktig gjeld			
Pensjonsforpliktingar	4	3 294 419	3 200 450
Sertifikatlån	13	972 100	749 100
Andre lån	13	4 099 862	3 982 659
Sum langsiktig gjeld		8 366 381	7 932 209
Kortsiktig gjeld			
Anna kortsiktig gjeld		1 193 905	1 123 849
Sum kortsiktig gjeld	2	1 193 905	1 123 849
SUM EIGEKAPITAL OG GJELD		13 208 973	12 291 191

	Note	Rekneskap 2018	Rekneskap 2017
MEMORIAKONTI			
Ubrukte lånemidler	<u>2</u>	100 439	87 400
Motkonto for memoriakonti		-100 439	-87 400
Sum memoriakonti		0	0

Ottar Brage Guttelvik

Grete Rødal

Ottar Brage Guttelvik - fylkesrådmann

Grete Rødal - rekneskapssjef

Skjema 1A

(Tal i heile 1 000)

	Note	Rekneskap 2018	Korrigert budsjett 2018	Opphavelig budsjett 2018	Rekneskap 2017
Fylkeskommunen sine frie inntekter:					
Skatt på inntekt og formue	<u>6</u>	1 529 781	1 499 800	1 499 800	1 457 791
Ordinært rammetilskot	<u>6</u>	2 598 028	2 614 000	2 614 000	2 568 004
Skatt på eigedom		0	0	0	0
Andre direkte eller indirekte skattar	<u>6</u>	9 494	9 200	9 200	9 018
Andre generelle statstilskot		54 141	49 583	15 200	13 876
Generelle overføringer frå andre		7 013	5 000	5 000	5 813
Sum frie disponible inntekter	<u>6</u>	4 198 457	4 177 583	4 143 200	4 054 502
Renteinntekter og utbytte		24 213	21 346	18 300	20 488
Gevinst finansielle instrument (omløpsmidlar)		-8			7 515
Renteutgifter, provisjonar og andre finansutg.		-97 312	-104 300	-107 100	-93 559
Tap finansielle instrument (omløpsmidlar)		-1 304			-513
Avdrag på lån		-211 864	-211 900	-211 900	-196 186
Netto finansinntekter/-utgifter		-286 275	-294 854	-300 700	-262 256
Til fri disponering:					
Til dekn. av tidl.års reknesk. messige meirforbruk		0	0	0	0
Til ubundne avsetjingar		-115 490	-115 490	-41 921	-71 109
Til bundne avsetjingar		0	0	0	0
Bruk av tidl. års rekneskapsmessige mindreforbruk		133 856	133 856	0	177 181
Bruk av ubundne avsetjingar		540	540	540	58 674
Bruk av bundne avsetjingar		0	0	0	0
Netto avsetjingar	<u>6</u>	18 906	18 906	-41 381	164 746

	Note	Rekneskap 2018	Korrigert budsjett 2018	Opphavelig budsjett 2018	Rekneskap 2017
Overført til investeringsrekneskapen		-11 400	-11 400	-11 400	-10 799
Ufordelte utgifter/inntekter pensjon		20 890	35 981	37 858	-2 567
Til fordeling driftsrammer	6,7	3 940 578	3 926 216	3 827 577	3 943 626
Sum fordelt til driftsrammer (skjema 1B)		3 900 843	3 926 216	3 827 577	3 809 770
Rekneskapsmessig meir-/mindreforbruk	5,6	39 735	0	0	133 856
Spesifikasjon linje 22:					
Årets premieavvik		36 506	51 622	57 596	25 616
Amortisering tidlegare års premieavvik		-25 616	-25 641	-29 738	-38 183
Diverse ufordelte utgifter pensjon			0	0	0
Bruk av premiefond		10 000	10 000	10 000	10 000
Ufordelte utgifter/inntekter pensjon		20 890	35 981	37 858	-2 567

Skjema 1B

(Tal i heile 1 000)

	Rekneskap 2018	Korrigert budsjett 2018	Opphavelig budsjett 2018	Rekneskap 2017
D01 Fellesutgifter og utgifter til fordeling	59 133	69 705	57 294	42 701
D02 Politisk verksemd	25 959	28 595	26 130	27 169
D03 Stabsfunksjonar	132 840	141 668	119 412	86 729
D04 Reservepost	0	-2 943	85 509	0
D05 Vidaregåande opplæring	1 700 437	1 743 703	1 643 641	1 699 164
D06 Fagskolane i Møre og Romsdal	13 574	14 560	14 123	47 561
D09 Tannhelsetenester	155 342	149 984	135 949	144 916
D10 Kulturtenester	130 623	131 322	126 942	140 192
D11 Regional- og næringsutvikling	100 653	108 356	92 627	95 573
D12 Samferdselstenester	1 574 766	1 531 026	1 518 721	1 518 950
D14 Sentrale kontrollorgan	7 516	10 240	7 229	6 816
Sum fordelt til driftsrammer	3 900 843	3 926 216	3 827 577	3 809 770

Skjema 2A

(Tal i heile 1 000)

	Rekneskap 2018	Korrigert budsjett 2018	Opphavelig budsjett 2018	Rekneskap 2017
Investeringar i anleggsmidlar (inkl. mva.)	936 248	1 062 714	1 595 000	677 494
Utlån og forskoteringar	628	0		550

	Rekneskap 2018	Korrigert budsjett 2018	Opphavelig budsjett 2018	Rekneskap 2017
Aksjar og andelar	6 505	26 100	11 900	28 989
Avdrag på lån	0	0		0
Dekning av tidlegare års udekket	0	0		0
Avsetjingar	13 910	89		5 839
Årets finansieringsbehov	957 291	1 088 903	1 606 900	712 872
Bruk av lånemidlar	539 028	643 141	1 029 700	469 631
Inntekter frå sal av anleggsmidlar	109	89	0	3 936
Tilskot til investeringar	14 807	0	0	3 029
Kompensasjon for meirverdiavgift	163 541	174 800	262 300	115 292
Mottatte avdrag på utlån og ref.	208 230	226 773	291 600	64 232
Andre inntekter	1 676	0	0	2 732
Sum ekstern finansiering	927 391	1 044 803	1 583 600	658 852
Overført frå driftsrekneskapen	17 527	11 400	11 400	17 441
Bruk av tidlegare års udisponert	0	0	0	0
Bruk av avsetjingar	12 373	32 700	11 900	36 579
Sum finansiering	957 291	1 088 903	1 606 900	712 872
Udekt(+)/udisponert(-)	0	0	0	0

Skjema 2B

(Tal i heile 1 000)

	Rekneskap 2018	Korrigert budsjett 2018	Opphavelig budsjett 2018	Rekneskap 2017
6011 IT - infra struktur	1 079	1 079		559
6013 IT - Samordna kommunikasjon	178	186		1 748
6016 IT - Nettverk	1 328	1 533	2 500	1 829
6138 MVA justering	-543			-543
Lx Opprusting av bygningsmassen	26 969	32 802	20 000	19 210
I02 Sentrale styringsorgan/fellesutgifter	29 011	35 600	22 500	22 803
6203 Fylkesutdanningssjefen - Oppgrad. Fræna vgs (kjøkken, kjølerom mm)	95			1 996
6329 Ålesund vgs - utstyr NMK2	6 094	6 523		1 977
6A51 Utstyrskjøp skolar eiga finansiering	7 641			5 263
6C01 Nytt skoleadministrativt system	2 126	648		2 103
K104 Romsdal vgs	38 416	51 121	59 200	149 192
K1701 Sørsidebygget i Ålesund (VGS)	134	1 241	40 000	759
K1801 Fræna vgs - rehabilitering/utskifting		500	20 000	
K1802 Ørsta vgs	1 214	2 300	11 000	

		Rekneskap 2018	Korrigert budsjett 2018	Opphavelig budsjett 2018	Rekneskap 2017
K1803	Ålesund (Sørsida) BT2			10 000	
K1804	Gjermundnes vgs (Byggetrinn 1)			10 000	
K351	Haram vgs, opprusting				-871
K451	Fagerlia vgs	15 305	17 139	40 000	5 517
K452	Spjelkavik vgs	57 426	58 588	67 500	84 853
K651	Spjelkavik idrettshall				
K652	Gjermundnes vgs				
K751	Borgund vgs	91	500	10 000	1 099
K752	Fræna vgs - Bygg marinefag	429	1 000	7 000	410
K753	Kristiansund vgs - erstatningslokaler bygg 09	2 685	4 675		5 325
Mx	Utstyr/universell utforming/ped. Ombygging	13 794	16 448	15 000	21 017
Zx	Avsetningar avslutta prosjekt				734
I03	Vidaregåande opplæring	145 450	160 683	289 700	279 374
6A30	Tannhelse - oppr./nye klinikkar 10 år		1 500	3 000	
6A31	Tannhelse - utstyr 10 år	3 970	5 135	2 000	405
6A32	Tannhelse - Samordna kommunikasjon (5)				524
T750	Kompetanseklinikkar - utstyr			17 000	
T751	Kompetanseklinikkar - inventar	3 900	12 000	20 000	644
U551	DTK Fiskåbygd - Opprusting	147			6
I04	Tannhelse	8 017	18 635	42 000	1 579
6702	Samferdsel - Ruteinformasjon investering	1 324	5 945	600	1 314
6704	Samferdsel - elektronisk billetteringsutstyr	3 285	3 924	2 900	30
6707	Samferdsel - sanntidsinformasjon	4 892	6 310	6 800	2 592
6708	Samferdsel - transportadministrasjon				1 922
6710	Samferdsel - Business intelligence/datavarehus	129	2 000	2 000	
6712	Framtidas billetteringssystem		1 000	1 000	
6713	Pasientreiser HMR		1 000	1 000	
6B35	Fylkesvegar - investering 40 år	613 275	632 150	666 700	262 338
6B36	Fylkesvegar - rassikring	5 842	33 088	32 000	43 654
6B39	Fylkesvegar - Nordøyvegen	113 042	154 739	525 800	49 767
I07	Samferdsel	741 790	840 156	1 238 800	361 617
6A00	Fagskolane i Møre og Romsdal	11 981	7 640	2 000	12 121
I08	Fagskolane i Møre og Romsdal	11 981	7 640	2 000	12 121
	Sum investeringar	936 248	1 062 714	1 595 000	677 494

Notar

Rekneskapsprinsipp

Rekneskapen er utarbeidd etter reglar fastsett i kommunelova, bokføringslova, forskrifter og god kommunal rekneskapskikk (GKRS).

All tilgang og bruk av midlar i året som vedkjem fylkeskommunal verksemd skal framgå av driftsrekneskapen eller investeringsrekneskapen. Alle utgifter, utbetalingar, inntekter og innbetalingar er rekneskapsført brutto. Vidare er anordningsprinsippet lagt til grunn. Det betyr at alle kjente utgifter, utbetalingar, inntekter og innbetalingar i året skal takast med i rekneskapen for vedkomande år, anten dei er betalt eller ikkje i rekneskapsåret. For lån er likevel berre den delen som er brukt i året ført i investeringsrekneskapen. Den delen som ikkje er brukt, er registrert som memoriapost.

Vesentlege utgifter, utbetalingar, inntekter og innbetalingar som ikkje kan fastsetjast eksakt ved rekneskapsavslutninga, blir registrert med eit rundt rekna beløp i årsrekneskapen.

Klassifisering av anleggsmidlar, omløpsmidlar og gjeld

Anleggsmidlar er eigedelar som er bestemt til varig eige eller bruk i fylkeskommunen. Andre eigedelar er omløpsmidlar. Driftsmidlar blir ført som anleggsmidlar når anskaffelseskost er minimum 100 000 kroner og har ei økonomisk levetid på minst 3 år. Utgifter som påløper for å oppretthalde anleggsmiddelets relative standard utgiftsførast i driftsrekneskapen. Utgifter som representerer ei standardheving av anleggsmiddelet ut over standarden ved anskaffinga utgiftsførast i investeringsrekneskapen og aktiverast på anleggsmiddelet i balansen. Alle nye anlegg, både fylkesveggar, tunellar og bruer og skolebygg utgiftsførast i investeringsrekneskapen og aktiverast som anleggsmiddel i balansen. Større rehabiliteringar førast i sin heilheit som påkostning, utgiftsførast i investeringsrekneskapen og aktiverast på anleggsmiddelet i balansen, sjølv om rehabiliteringa kan innehalde element av vedlikehald. Løpande reparasjons- og vedlikehaldsutgifter som ikkje gir antatt auke i verdien eller levetida på anleggsmiddelet utgiftsførast i driftsrekneskapen. Enkelte utgifter ligg i grenseland mellom investering og drift og det gjerast da ei konkret vurdering for den aktuelle utgifta. Ei forventa auke i anleggsmiddelets levetid kan da være avgjerande for vurderinga. Alle eksterne utgifter som er ei direkte konsekvens av anskaffinga blir behandla som ein del av kostprisen. Interne utgifter til løn som er direkte relatert til det aktuelle prosjektet inngår i kostprisen. Byggjelånsrenter inngår ikkje og førast som ordinære renter i driftsrekneskapen.

Fordringar knytt til eigen vare- og tenesteproduksjon og marknadsbaserte verdipapir som inngår i ei handelsportefølje er omløpsmidlar. Aksjar og andelar i bedrifter som fylkeskommunen har ei spesiell interesse av å engasjere seg i er klassifisert som anleggsmidlar.

Langsiktig gjeld er knytt til formåla i §50 i kommunelova med unntak av eventuell likviditetstrekkrett/ likviditetslån, jf. kl § 50 nr 5. All anna gjeld er kortsiktig gjeld. Neste års avdrag på utlån inngår i anleggsmidlar og neste års avdrag på innlån inngår i langsiktig gjeld.

Vurderingsreglar

Marknadsbaserte finansielle omløpsmidlar er vurdert til verkeleg verdi. Andre omløpsmidlar er vurdert til lågaste verdi av anskaffelseskost og verkeleg verdi.

Uteståande fordringar er vurdert til pålydande med frådrag for venta tap.

Anleggsmidlar er vurdert til brutto anskaffelseskost. Ved varig verdifall som antas å ikkje være forbigåande blir det gjort ei nedskrivning til verkeleg verdi.

Avskrivningar

Anleggsmidlar med begrensa økonomisk levetid blir avskrivne med like store årlege beløp over levetida til eigedelen. Avskrivning startar året etter aktivering. Avskrivningsperiodane følgjer i utgangspunktet § 8 i forskrift om årsrekneskap og årsmelding, men i særskilte tilfelle, der levetida på anlegget er lågare enn normal avskrivningstid, settes avskrivningstid til forventa levetid.

Normal avskrivningstid:

5 år: It-utstyr, kontormaskinar ol.

10 år: Inventar og utstyr, transportmiddel, maskiner ol.

40 år: Skolar, vegar, bustader ol.

50 år: Administrasjonsbygg, kulturbygg, forretningsbygg ol.

Mva-plikt og mva-kompensasjon

Delar av tenesteområda, til dømes bruttoavtalar med trafikkelskap om levering av kollektiv transport og tannhelsetenester til vaksne mot betaling, kjem inn under mva-lova. For den øvrige verksemda får fylkeskommunen mva-kompensasjon.

Fleirårlege tilskot til andres investeringar

Fleirårlege tilskot til å dekke renter og avdrag på lån til finansiering av andres investeringar blir ført i driftsrekneskapen det enkelte år tilskota blir utbetalt. Vedtekne tilskot blir omtala i note.

Endra rekneskapsprinsipp

Prinsippendingar som påverkar arbeidskapitalen blir ført direkte mot eigen konto under eigenkapitalen.

Note 1 Organisering av fylkeskommunal verksemd

Fylkeskommunen er underlagt politisk styring med fylkestinget som øvste organ og fylkesordførar som øvste leiar. Fylkesrådmannen er administrasjonssjef og leier dei administrative einingane i fylkeskommunen.

Fylkeskommunen er delt inn i fem linjeavdelingar (utdanning, samferdsel, regional- og næring, kultur og tannhelse) og fire stabsavdelingar (organisasjonsavdelinga, plan- og analyse, bygg- og eigedom og juridisk avdeling).

Møre og Romsdal fylkeskommune driv 23 vidaregåande skuler, 2 fagskuler og 37 tannhelseklinikkar.

Kommunale føretak

Møre og Romsdal fylkeskommune har ikkje oppretta kommunale føretak (KF).

Heileigde aksjeselskap og interkommunale selskap fylkeskommunen er medeigar i

Selskap, forretningsadresse	Eigardel
AS Kirkegaten 1A, Kristiansund	100,0 %
Møre og Romsdal Utvikling AS, Kristiansund	100,0 %
Spjelkavik Arena AS, Ålesund	100,0 %
Ocean Industry School AS, Ålesund	100,0 %
Trafikkterminalen Kristiansund AS, Kristiansund	100,0 %
GassROR IKS, Aukra	11,1 %
Åknes/Tafjord Beredskap IKS, Stranda	11,1 %
Møre og Romsdal Revisjon IKS, Kristiansund	30,4 %
IKA Møre og Romsdal IKS, Ålesund	17,1 %
Tannhelsetenestens Kompetansesenter for Midt-Norge IKS, Trondheim	33,3 %
VIGO IKS, Skien	5,3 %

Fylkeskommunen har gått ut av selskapet Tannhelsetenestens Kompetansesenter for Midt-Norge IKS med verknad frå 1.1.19, jfr. sak T-66/17.

"§ 27 samarbeid"

Møre og Romsdal deltar saman med alle fylkeskommunane utanom Oslo i samarbeidet Nasjonal digital læringsarena NDLA. Hordaland fylkeskommune er kontorkommune.

Møre og Romsdal fylkeskommune har fem heileigde aksjeselskap. AS Kirkegaten 1A i Ålesund ble kjøpt i 2017 med formål om å sikre tenleg areal for mogleg vidareutvikling av bygget til museumsføremål. Stiftelsen Kulturkvartalet driv i dag museum i bygget. Møre og Romsdal Utvikling AS er etablert med føremål å leggje til rette for samfunnsmessige utviklingsprosjekt. Spjelkavik Arena AS blei stifta i 2017 med føremål å byggje Spjelkavik Arena. Trafikkterminalen Kristiansund AS har til føremål å drifte persontrafikkterminal i byen. Ocean Industry School AS er etablert for å auke elevenes kunnskap om, og interesse for, de arbeids- og karrieremuligheter som finns i dei havbaserte næringane.

Møre og Romsdal fylkeskommune er medeigar i fem interkommunale selskap. GassROR IKS har til formål å medverke til utvikling av fysisk infrastruktur og tilrettelegging for næringsutvikling i regionen. Åknes/Tafjord Beredskap IKS overvakar ustabile fjellparti og gir mellom anna bistand til utarbeiding av kommunale beredskapsplanar. Fylkestinget vedtok i sak T-76/16, jf. sak T-28/15 å tre ut av selskapet. Møre og Romsdal Revisjon IKS vart stifta i 2016 av Møre og Romsdal fylkeskommune og 17 kommunar på Nordmøre og i Romsdal. Selskapet har kontoradresse Kristiansund. IKA Møre og Romsdal er eit interkommunalt selskap eigd av alle kommunane i fylket og Møre og Romsdal fylkeskommune. Selskapet skal arbeide for at arkivmateriale frå medlemmane blir teke vare på og gjort tilgjengeleg til ulike formål og har forretningsadresse Ålesund. Eigardelane blir justert kvart fjerde år på grunnlag av folketal, og fylkeskommunen sin eigardel er no 17,1%. VIGO IKS vart stifta i 2012 for å oppnå gode, enkle og framtidssrette IKT-system for eigarar og brukarar.

Kollektiv transport

Møre og Romsdal fylkeskommune har inngått avtalar med private trafikkelskap om levering av kollektiv transport, skoleskysst og TT-tenester. Fylkeskommunen inngår bruttokontraktar, det inneber at fylkeskommunen har ansvar for inntektssida.

Sams vegadministrasjon

Staten har ansvar for å stille med sams vegadministrasjon på regionalt nivå. Ordninga inneber at staten og fylkeskommunane bruker same vegadministrasjon for å utføre høvesvis riks- og fylkesvegoppgåver. Utgifter til overordna leing og planlegging, samt arbeid med drift- og vedlikehaldsoppgåver blir dekt innanfor Statens vegvesen sitt budsjett. Utgifter til planlegging, prosjektering mv. av fylkeskommunale veginvesteringar blir belasta fylkeskommunen.

Det er beslutta at fylkesveiadministrasjonen frå 1.1.2020 skal overførast til fylkeskommunane.

Note 2 Endring i arbeidskapital

	Endring 2017- 2018	(Tal i heile 1 000) Endring 2016- 2017
Omløpsmidlar	132 574	143 841
Kortsiktig gjeld	70 056	136 980
Endring i arbeidskapital etter balansen	62 518	6 861
Tilgang og bruk av midlar, jfr. økonomisk oversikt tilgang og bruk		
Inntekter og innbetalingar ved eksterne finanstransaksjonar	6 396 999	5 914 783
Utgifter og utbetalingar ved eksterne finanstransaksjonar	6 347 520	5 970 491
Netto tilgang på midlar	49 479	-55 708
Endring ubrukte lån	13 039	62 569
Endring i arbeidskapital etter drifts- og investeringsrekneskapet	62 518	6 861

Note 3 Lønn og godtgjersle til fylkesordførar, fylkesrådmann og revisjonen

Løn og godtgjersle til leiande personar:	2018	2017	(Tal i heile 1 000) Endring
Løn og anna godtgjersle til fylkesordførar	1 233	1 204	29
Løn og anna godtgjersle til fylkesrådmann	1 318	1 279	39

Det er ikkje inngått avtale med fylkesrådmann om etterløn.

Godtgjersle til revisjonen:	2018	2017	(Tal i heile 1 000) Endring
Godtgjersle til revisjonen	4 700	4 978	-278

I beløpet inngår revisjon, rådgiving og andre tenestar. Revisjonen omfattar både rekneskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon.

Note 4 Pensjon

Fylkeskommunen har kollektive pensjonsordningar i Statens Pensjonskasse (SPK) for pedagogisk personale og i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) for øvrige tilsette. Ordningane sikrar ytingsbasert pensjon og omfattar alders-, uføre, ektefelle-, barnepensjon samt AFP/tidlegpensjon med samla pensjonsnivå på 66 prosent etter samordning med folketrygda. For AFP 62 - 66 år har arbeidsgjevar valt 100 prosent utjamning.

Premieavviket er eit estimert netto avvik mellom betalt pensjonspremie og berekna pensjonskostnader. Dersom pensjonspremien overstig årets netto pensjonskostnad, skal årets premieavvik førast til inntekt. Motsatt skal årets premieavvik utgiftsførast dersom pensjonskostnaden er større enn pensjonspremien. Møre og Romsdal fylkeskommune amortiserer tidlegare års premieavvik over eitt år.

Årets pensjonskostnad og premieavvik	SUM	(Tal i heile 1 000)		
		2018	2017	
		KLP	SPK	SUM
A Berekna netto pensjonskostnad	167 068	59 817	107 250	164 425
B Forfalt pensjonspremie (eks.adm.kostnader)	199 234	96 477	102 757	186 996
C Årets premieavvik (A-B)	-32 166	-36 660	4 494	-22 571
D Amortisering av tidlegare års premieavvik	22 571	17 052	5 519	33 644
E Administrasjonskostnad	7 962	5 098	2 864	7 713
F Brutto pensjonsutg. etter pr.avvik og amort.	197 601	81 967	115 633	205 782
G Pensjonstrekk tilsette	25 826	9 369	16 457	25 010
Årets rekneskapsførte pensjonsutgift (F-G)	171 775	72 598	99 176	180 772
Sum gjenståande premieavvik tidlegare år (per 01.01)	22 571	17 052	5 519	33 644
Årets premieavvik	-32 166	-36 660	4 494	-22 571
Sum amortisert premieavvik dette året	-22 571	-17 052	-5 519	-33 644
Akkumulert premieavvik per 31.12	-32 166	-36 660	4 494	-22 571
Arbeidsgjevaravgift av akkumulert premieavvik	-4 339	-4 946	607	-3 045
Sum akk. premieavvik inkl. arbeidsgjevaravgift	-36 505	-41 606	5 100	-25 616

Årets pensjonskostnad og premieavvik	SUM	2018		2017
		KLP	SPK	SUM
Pensjonmidlar og pensjonsforpliktingar				
Netto pensjonsforpliktingar per 01.01	455 157	58 233	396 924	464 672
Årets premieavvik og amortisert	-9 595	-19 608	10 013	11 073
Estimatavvik (ført dir. mot eigenkapitalen)	-52 857	-63 130	10 273	-20 588
Virkinga av planendr. (ført dir. mot eigenkapitalen)	0			0
Netto pensjonsforpliktingar per 31.12	392 704	-24 505	417 210	455 157
Av dette:				
Brutto pensjonsforplikting	3 241 443	1 607 301	1 634 142	3 139 049
Pensjonsmidlar	2 848 738	1 631 806	1 216 932	2 683 891
Arbeidsgjevaravgift av netto pensjonsforplikting	52 976	-3 306	56 282	61 401
	2018	2018	2017	2017
Berekningsføresetnader *	KLP	SPK	KLP	SPK
Forventa avkastning	4,50 %	4,20 %	4,60 %	4,3 %
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %	4,00 %	4,00 %
Årleg lønsvekst	2,97 %	2,97 %	2,97 %	2,97 %
Årleg G-regulering	2,97 %	2,97 %	2,97 %	2,97 %
	2018	2017		
Premiefond KLP **	2018	2017		
Saldo per 01.01	97 824	88 640		
Avrekningar/renter tillagt premiefond	23 490	19 184		
Brukt til å betale årets premie	-10 000	-10 000		
Premiefond saldo per 31.12	111 314	97 824		

* Forholdet mellom diskonteringsrenta og forventa lønsvekst, fastsatt av KMD: 1,0

** Midlar frå premiefondet kan berre nyttast til å betale pensjonspremie.

Note 5 Driftsresultat

5.1.Driftsresultat

Netto driftsresultat er brutto driftsresultat fråtrekt renter, avdrag og avskrivningar. Resultatet viser kor mykje fylkeskommunen har igjen til avsetjingar og investeringar og er eit uttrykk for kor stor økonomisk handlefridom fylkeskommunen har.

Rekneskapsmessig resultat (meir-/mindreforbruk) er netto driftsresultat fråtrekt avsetjingar, bruk av avsetjingar og overføring til investering. Sidan budsjettet er sett opp i balanse, er det rekneskapsmessige resultatet lik summen av alle avvik mellom budsjett og rekneskap.

Note	Rekneskap 2018	Rekneskap 2017	(Tal i heile 1 000) Endring 2017-2018
Driftsinntekter	5 441 731	5 224 732	216 999
Driftsutgifter (inkl. avskrivningar)	5 372 040	5 228 879	143 161

Note	Rekneskap 2018	Rekneskap 2017	Endring 2017-2018
Brutto driftsresultat	69 691	-4 147	73 838
Netto finansutgifter	-283 088	-259 133	-23 955
Motpost avskrivningar	278 866	255 752	23 114
Netto driftsresultat	65 469	-7 528	72 997
Netto avsetjingar	25 734	-141 384	167 118
Rekneskapsm. meir-/mindreforbruk	39 735	133 856	-94 121

Negative resultatattall: Bruk av midlar er større enn tilgang.
Spesifisert oversikt: Sjå Økonomisk oversikt drift.

Møre og Romsdal fylkeskommune hadde i 2018 eit rekneskapsmessig mindreforbruk på 39,7 mill. kroner, det er 94,1 mill. kroner mindre enn året før. Netto driftsresultat var positivt, 65,5 mill. kroner. Det er 73,0 mill. kroner betre enn året før. Det tekniske beregningsutvalget for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) har anbefalt at netto driftsresultat for fylkeskommunane over tid bør være på 4 prosent. Møre og Romsdal sitt netto driftsresultat utgjorde 1,2 prosent av driftsinntektene. Etter TBU sin anbefaling burde resultatet vært ca. 218 mill. kroner.

5.2 Korrigert netto driftsresultat

Fylkeskommunen får kvart år overført betydelege øymerka tilskot frå staten til ulike tiltak. Øymerka tilskot som ikkje er brukt i året blir avsett til bundne fond og brukt når utgiftene kjem seinare år. Ubrukte tilskot påverkar netto driftsresultat, men ikkje det rekneskapsmessige resultatet. Eit betre mål på fylkeskommunen sin handlefridom vil være netto driftsresultat korrigert for avsetjing og bruk av bundne driftsfond.

	Rekneskap 2018	Rekneskap 2017	Endring 2017-2018
Netto driftsresultat	65 469	-7 528	72 997
Avsett til bundne fond	251 525	231 430	20 095
Bruk av bundne fond	223 977	224 684	-707
Netto driftsresultat korrigert for bundne fond	37 921	-14 274	52 195

Netto driftsresultat korrigert for bundne fond utgjorde 0,70 prosent av driftsinntektene, mot - 0,27 prosent i 2017.

Note 6 Frie inntekter

Rekneskapskjema 1A viser korleis frie disponible inntekter, etter fråtrekk for renter og avdrag, er nytta til avsetjingar, finansiering av årets investeringar og fordelt på rammeområda.

6.1 Årets meir-/mindreforbruk

Driftsrekneskapan for Møre og Romsdal fylkeskommune 2018 viser eit samla mindreforbruk på 39,7 mill.

	Rekneskap 2018	Budsjett 2018	Avvik (B-R)	Rekneskap 2017
Sum frie midlar til fordeling på rammeområda	3 940 578	3 926 216	-14 362	3 943 626
Sum fordelt rammeområda	-3 900 843	-3 926 216	-25 373	-3 809 770

	Rekneskap 2018	Budsjett 2018	Avvik (B-R)	Rekneskap 2017
Sum budsjettavvik (meir-/mindreforbruk)	39 735	0	-39 735	133 856

	Rekneskap 2018	Budsjett 2018	Avvik (B - R)	(Tal i heile 1 000) Rekneskap 2017
Frie inntekter til disposisjon				
Sum frie disponible inntekter	4 198 457	4 177 583	-20 874	4 054 502
Netto finansutgifter	-286 275	-294 854	-8 579	-262 256
Overføring til investeringsrekneskapen	-11 400	-11 400	0	-10 799
Netto avsetjingar	18 906	18 906	0	164 746
Ufordelte utgifter/inntekter	20 890	35 981	15 091	-2 567
Frie inntekter til bruk på rammeområda	3 940 578	3 926 216	-14 362	3 943 626

(Avvik: - = mindreinntekt/meirutgift)

6.2 Sum frie disponible inntekter

Samla skatt og rammetilskot er inntektsført med 4 137,3 mill. kroner. Det er 14,3 mill. kroner meir enn budsjettert og ein vekst på 2,5 prosent frå året før. Skatteinntektene var 1 539,3 mill. kroner. Det er ein vekst på 4,9 prosent, og 30,3 mill. kroner mindre enn budsjettert. Rammetilskot inkl. skatteutjamning utgjorde 2 598,0 mill. kroner. Det er 16 mill. kroner mindre enn budsjettert og ein vekst på 1,2 prosent frå året før.

I "Andre generelle statstilskot" inngår 2,6 mill. kroner i rentekompensasjon til skoleanlegg og 17,1 mill. kroner i rentekompensasjon til vegtiltak. Budsjetterte midlar på 11,4 mill til vegtiltak er i samsvar med fylkestingsvedtak overført til investeringsrekneskapen og nytta til delfinansiering av Nordøyvegen, sjå note 6.5. Inntekta i 2018 er 5,7 mill over budsjett etter tillegg i Prop 85 S/Innst. 400 S (2017-2018) (Revidert budsjett). Avviket mellom budsjett og rekneskap inngår i netto mindreforbruk og vil bli handsama i evalueringssaka i Fylkestinget i april.

Overskot på konsesjonskraft ("Generelle overføringar frå andre") var 7,0 mill. kroner mot budsjettert 5,0 mill. kroner.

6.3 Netto finansutgifter

I rekneskapsskjema 1A inngår renteutgifter, utbytte, tap og gevinst på finansielle instrument og renteinntekter utanom ubrukte tilskot som etter krav skal stå på bundne fond og eigen bankkonto. I siste tilfelle blir renteinntektene ført på aktuelt rammeområde og tillagt fond. På ramme D10 Kulturtenester er det inntektsført og avsett 1,2 mill. kroner, og på ramme D11 Regional- og Næringsutvikling er det inntektsført og avsett 2,5 mill kroner.

Netto finansutgifter i Skjema 1A utgjer 286,3 mill. kroner, det er 8,6 mill. kroner mindre enn budsjettert og ein auke på 9,2 prosent frå 2017.

	Rekneskap 2018	Budsjett 2018	Avvik (B - R)	(Tal i heile 1 000) Rekneskap 2017
Bankinnskot	19 385	16 346	-3 039	15 758
Andre renteinntekter	3 328	3 500	172	3 230
Utbytte	1 500	1 500	0	1 500
Renteinntekter/utbytte	24 213	21 346	-2 867	20 488
Renteutgifter lån	97 266	104 300	7 034	93 480

	Rekneskap 2018	Budsjett 2018	Avvik (B - R)	Rekneskap 2017
Andre renteutgifter	46	0	-46	80
Renteutgifter	97 312	104 300	6 988	93 560
Gevinst forvaltning	-7	0	7	7 515
Tap/kostnad forvaltning	-1 304	0	1 304	-513
Gevinst/tap forvaltning	-1 311	0	1 311	7 002
Lån i banker/finansinstitusjonar	190 474	190 500	26	175 166
Tilbakebetalte vegforskoteringar	21 390	21 400	10	21 020
Avdrag lån	211 864	211 900	36	196 186
Netto finansutgifter	-286 274	-294 854	-8 580	-262 256

Renteinntekter og utbytte er samla 24,2 mill. kroner, det er 2,9 mill. kroner meir enn budsjettet og 18,2 prosent meire enn året før. Det er ført utbytte frå Svorka Energi AS på 1,5 mill. kroner.

Påløpte renteutgifter utgjør 97,3 mill. kroner, det er 7,0 mill. kroner mindre enn budsjettet. Per 31.12.18 var det ikkje inngått rentebytteavtalar. Tilbakebetaling av vegforskoteringar på 21,4 mill. kroner er ført som avdrag på lån.

6.4 Netto avsetjing frie inntekter

	Rekneskap 2018	Budsjett 2018	Avvik (B - R)	(Tal i heile 1 000) Rekneskap 2017
Netto avsetjingar	-18 906	-18 906	0	-164 746
T-7/18 - Evalueringssaka:				
Avsett skadefondet	304	304	0	650
Avsett til Havbruksfondet	34 383	34 383	0	0
Avsett felles disposisjonsfond	80 803	80 803	0	70 459
Til ubundne avsetjingar	115 490	115 490	0	71 109
T-4/17 Disponert mindreforbruk tidl. år:				
Lagt til driftsrammer	-97 620	-97 620	0	-108 997
Til avsetting skadefondet	-304	-304	0	-650
Til avsetting felles disposisjonsfond	-35 932	-35 932	0	-67 534
Bruk tidlegare års mindreforbruk	-133 856	-133 856	0	-177 181
Felles disposisjonsfond:				
T-79/16 Saldering årsbudsjett	0	0	0	-31 374
T-24/17 Ekstra dekkelegging fylkesvegar	0	0	0	-22 000
T-54/17 Tilskot Atlanten Kunstis AS	0	0	0	-5 000
T-63/17 Budsjettjustering BYE	-240	-240	0	0
Skadefondet:				
T-63/17 Vedtak årsbudsjett, til tryggleikstilling	-300	-300	0	-300
Bruk ubundne avsetjingar	-540	-540	0	-58 674

Møre og Romsdal fylkeskommune amortiserer premieavviket over eit år. I budsjettvedtaket er det føreset at årets premieavvik skal settast av til fond og dekke neste års tilbakeføring. I årsbudsjettet er det imidlertid ikkje ført opp beløp på avsetjinga, og premieavviket på -36,5 mill. kroner er derfor ikkje avsett.

6.5 Overføring til investeringsrekneskapen

Fylkestinget har vedtatt at rentekompensasjon for vegtiltak skal nyttast til delfinansiering av Nordøyvegen. Budsjettert kompensasjon, 11,4 mill. kroner, er overført til investeringsrekneskapen. Totalt mottatt 17,1 mill, sjå note 6.2 for nærmare forklaring.

6.6 Ufordelte utgifter/inntekter pensjon

	Rekneskap 2018	Budsjett 2018	Avvik (B - R)	(Tal i heile 1 000) Rekneskap 2017
Årets premieavvik	36 506	51 622	15 116	-25 616
Amortisering tidlegere års premieavvik	-25 616	-25 641	-25	38 183
Diverse ufordelte utgifter pensjon	0	0	0	0
Bruk av premiefond	10 000	10 000	0	-10 000
Ufordelte utgifter/inntekter pensjon	20 890	35 981	15 091	2 567

Note 7 Driftsrammer

Fylkestinget har fordelt disponible frie inntekter på ti fylkestingsrammer utanom reservepost. Driftsbudsjettet blir vedtatt som nettorammer, og hovudutvala kan omdisponere mellom sine utvalsrammer. Netto budsjettering betyr at eventuelle meirinntekter kan disponerast fritt på vedkomande rammeområde.

Meirverdiavgift med rett til kompensasjon påverkar ikkje netto ramme, då mva-kompensasjon blir inntektsført på samme ramme som utgifta er ført. Det er inntektsført 193,4 mill. kroner i kompensasjon for meirverdiavgift på driftsutgifter, mot 191,6 mill. kroner i 2017.

7.1 Budsjettavvik på rammeområda

I resultatet for rammeområda inngår netto driftsresultat, bruk av driftsmidlar til investeringar, bruk av avsetjingar frå tidlegare år og avsetjingar i året til bundne fond.

Utvalsramme	Rekneskap 2018	Budsjett 2018	Meirforbruk	Mindreforbruk	(Tal i heile 1 000) Rekneskap 2017
D01 Fellesutgifter og utgifter til fordeling	59 133	69 705	0	-10 572	42 701
D02 Politisk verksemd	25 959	28 595	0	-2 636	27 169
D03 Stabsfunksjonar	132 840	141 668	0	-8 828	86 729
D04 Reservepost	0	-2 943	2 943	0	0
05 Atlanten vg. skole	53 889	55 824	0	-1 935	54 710
07 Borgund vg. skole	111 187	112 387	0	-1 200	110 818
08 Fagerlia vg. skole	90 368	89 188	1 180	0	89 369
09 Fannefjord vg. skole	12 018	12 688	0	-670	11 912
10 Fræna vg. skole	43 148	48 753	0	-5 605	51 203

	Utvalsramme	Rekneskap 2018	Budsjett 2018	Meirforbruk	Mindreforbruk	Rekneskap 2017
11	Gjermundnes v.g. skole	27 763	28 943	0	-1 180	27 705
12	Haram v.g. skole	34 537	35 236	0	-699	39 964
13	Herøy v.g. skole	38 190	44 921	0	-6 731	42 219
14	Kristiansund v.g. skole	103 390	106 590	0	-3 200	113 950
15	Molde v.g. skole	79 166	82 891	0	-3 725	82 207
18	Rauma vg. skole	23 340	26 656	0	-3 316	22 899
19	Romsdal vg. skole	95 446	96 562	0	-1 116	101 306
20	Spjelkavik vg. skole	42 632	44 548	0	-1 916	42 970
21	Stranda vg. skole	24 831	25 946	0	-1 115	24 777
22	Sunndal vg. skole	36 294	36 339	0	-45	35 607
23	Surnadal vg. skole	33 257	33 977	0	-720	34 395
24	Sykkylven vg. skole	31 338	32 931	0	-1 593	32 676
25	Tingvoll vg. skole	16 524	15 977	547	0	16 885
26	Ulstein vg. skole	57 438	59 804	0	-2 366	59 057
27	UPA - skolen	5 620	5 808	0	-188	5 535
28	Volda vg. skole	53 723	53 452	271	0	56 050
30	Ørsta vg. skole	46 336	43 665	2 671	0	47 720
32	Ålesund vg. skole	86 442	84 530	1 912	0	85 397
34	Felleskostnader vg. skoler	38 279	41 074	0	-2 795	23 793
35	Fagopplæring	193 460	194 388	0	-928	184 015
36	Ressurssentra	4 004	6 259	0	-2 255	4 540
37	Spesialundervisning	194 219	198 386	0	-4 167	183 087
38	PP - tenesta	19 262	19 680	0	-418	17 857
39	Oppfølgingstenesta	11 161	12 214	0	-1 053	10 803
40	Vaksenopplæring i skole	7 134	7 699	0	-565	5 605
41	Utdanningsavdelinga	46 894	51 027	0	-4 133	44 535
42	Eksamenssekretariatet	3 785	3 710	75	0	3 415
44	Gjestelevar	6 018	6 970	0	-952	6 693
45	Undervisning v/helse- og sosialinst.	18 191	17 110	1 081	0	17 443
46	Internat og kostordning	4 788	842	3 946	0	3 444
47	Kompetanseheving av personal	6 421	6 430	0	-9	4 765
48	Ymse opplæringstenester	-56	298	0	-354	-164
D05	Vidaregåande opplæring	1 700 437	1 743 703	11 683	-54 949	1 699 164
D06	Fagskolane i Møre og Romsdal	13 574	14 560	0	-986	47 561
50	Fylkestannlegen	5 224	5 225	0	-1	5 096
51	Tannhelsetenester	150 118	144 759	5 359		139 820
D09	Tannhelsetenester	155 342	149 984	5 359	-1	144 916

	Utvalsramme	Rekneskap 2018	Budsjett 2018	Meirforbruk	Mindreforbruk	Rekneskap 2017
52	Kulturavdelinga	9 740	9 736	4		9 371
53	Bibliotek	9 358	9 388	0	-30	9 322
54	Kulturvern	6 627	6 678	0	-51	6 445
55	Kulturformidling	10 446	10 423	23		10 278
56	Folkehelse og fysisk aktivitet	5 308	5 373	0	-65	5 242
57	Diverse kulturformål	89 144	89 724	0	-580	99 534
D10	Kulturtenester	130 623	131 322	27	-726	140 192
58	Regional- og næringsavdelinga	31 350	31 612	0	-262	30 790
59	Tiltaksfondet	11 134	13 210	0	-2 076	11 706
60	Forskning og utvikling	50 689	55 195	0	-4 506	48 771
61	Reiseliv	7 480	8 339	0	-859	4 307
D11	Regional- og næringsutvikling	100 653	108 356	0	-7 703	95 573
63	Samferdselsavdelinga	32 914	31 532	1 382		30 545
64	Lokale bilruter	376 569	361 644	14 925		344 315
65	Fylkesvegferjedrifta	469 192	436 378	32 814		453 427
66	Båtruter	115 668	122 234	0	-6 566	112 253
67	Diverse skoleskyss	25 008	23 606	1 402		23 692
68	TT - ordninga	12 966	21 538	0	-8 572	11 667
69	Div. samferdselsformål	43 780	46 905	0	-3 125	41 370
70	Fylkesvegar	498 669	487 189	11 480		501 681
D12	Samferdselstenester	1 574 766	1 531 026	62 003	-18 263	1 518 950
71	Sentrale kontrollorgan	0	0	0		4 977
72	Øvrig kontrollutvalet	7 516	10 240	0	-2 724	1 839
D14	Sentrale kontrollorgan	7 516	10 240	0	-2 724	6 816
	Sum fordelt til driftsrammer	3 900 843	3 926 216	82 015	-107 388	3 809 770

Netto utgifter på driftsrammene var samla 3 900,8 mill. kroner, det er 25,4 mill. kroner mindre enn budsjettet og ein auke på 2,4 prosent frå året før. Budsjettavvik på dei ulike rammeområda er kommentert i årsrapport og i fylkestingssak om rekneskap og resultatvurdering.

7.2 Interne finansieringspostar rekneskapsskjema 1B

	Rekneskap 2018	Budsjett 2018	Avvik (B - R)	(Tal i heile 1 000) Rekneskap 2017
Fond:				
Avsetjingar disposisjonsfond	0	0	0	0
Avsetjingar bundne fond	251 525	103 674	-147 851	231 431
Bruk av disposisjonsfond	-435	0	435	-825
Bruk bundne fond	-223 977	-102 226	121 751	-224 684

	Rekneskap 2018	Budsjett 2018	Avvik (B - R)	Rekneskap 2017
Sum fond i rekneskapsskjema 1B	27 113	1 448	-25 665	5 922
Overføring til investeringsrekneskapen:				
D01 Fellesutgifter	143	0	-143	30
D05 Vidaregåande opplæring	5 985	0	-5 985	6 612
D06 Fagskolane i møre og Romsdal	0	0	0	0
Sum overføring til investeringsrekneskapen	6 128	0	-6 128	6 642

Øyremerka tilskot blir berre delvis budsjettert. Tilskot som ikkje er brukt ved årsskiftet, blir avsett til bundne fond. Når utgiftene påløper seinare år, blir avsette midlar brukt til finansiering. Netto rammer blir dermed ikkje påverka. Budsjettreglementet gir høve til å bruke av driftsrammene til investeringsformål. I 2018 er 6,1 mill. kroner brukt til å finansiere investeringar. Avsetjing og bruk av fond er omtalt i note 12.

7.3 Tap på krav i drifta

I driftsrekneskapen er det ført 954 000 kroner som tap på krav, mot 380 000 kroner året før. Det er berre ført tap som er konstatert.

Note 8 Investeringsrekneskapen

8.1 Årets finansieringsbehov

	Rekneskap 2018	Budsjett 2018	Avvik (B - R)	(Tal i heile 1 000) Rekneskap 2017
I02 - Sentrale styringsorg./fellesutg.	29 011	35 600	6 589	22 803
I03 - Vidaregåande opplæring	145 450	160 683	15 233	279 374
I04 - Tannhelse	8 016	18 635	10 619	1 578
I07 - Samferdsel	741 790	840 156	98 366	361 617
I08 - Fagskolane i Møre og Romsdal	11 981	7 640	-4 341	12 121
Investeringar i anleggsmidlar	936 248	1 062 714	126 466	677 493
Møre og Romsdal Såkornfond AS	628		-628	550
Utlån, forskoteringar	628	0	-628	550
KLP, innskotskapital	4 105	4 100	-5	3 863
T-79/16 - Geitbåt Eiendom AS			0	6 200
T-09/17 - ÅKP Blue Innovation Arena AS			0	2 000
T-31/17 - Kirkegata 1A Ålesund AS			0	15 897
T-62/17 - Spjelkavik Arena AS			0	30
T-64/17 - The North West AS			0	1 000
T-67/17 - Kr.sund K.K. Kulturfestival AS			0	0
T-05/18 - Norsk Tindesenter Eiendom AS	2 100	2 100	0	
T-57/18 - Kirkegata 1 AS - oppkapitalisering	0	12 100	12 100	
T-62/17 - Spjelkavik Arena	0	7 500	7 500	
T-68/17 - KKK Festival AS	300	300	0	

	Rekneskap 2018	Budsjett 2018	Avvik (B - R)	Rekneskap 2017
Aksjekjøp og andelar	6 505	26 100	19 595	28 989
Reknes Hospitalfond, renter			0	10
T-53/17 - Sal aksjar Romsdalsmuseet Eiendom AS			0	2 500
T-72/17 - Sal aksjar Interoperabilitetstjenester AS			0	300
Ubrukt tilskot Fagskolane				3 029
Avsett til bundne investeringsfond	13 821			
T-57/18 - Sal av aksjar	89	89		
Avsetjingar	13 910	89	0	5 839
Årets finansieringsbehov	957 291	1 088 903	145 433	712 871

8.2 Investeringar i anleggsmidlar

Investeringsrekneskapen viser 936,2 mill. kroner i brutto utgifter til anleggsmidlar, det er 126,5 mill. kroner mindre enn budsjettet. 79 prosent av investeringsutgiftene gjeld samferdsel. Det er brukt 613,3 mill. kroner til fylkesvegar, 5,8 mill. til rassikring og 113,0 mill. på Nordøyvegen. Investeringar i skolebygg utgjer 136 mill. kroner, det er 25,8 mill. kroner mindre enn budsjettet.

Av de 136 mill utgjer 27 mill oppgraderingstiltak.

Sjå rekneskapskjema 2B for nærmare spesifikasjon av investeringar i anleggsmidlar.

Nordøyvegen	Kostnads- ramme	Rekneskap 2013-2017	(Tal i heile 1 000 000)	
			Rekneskap 2018	
Investeringsutgifter	5 049	145	113	

Kostnadsramme: I 2018-kroner (P50-verdi pluss 10 prosent usikkerheit).

Nordøyvegen vart oppretta i rekneskapen som eige prosjekt i 2013. Fylkestinget vedtok i sak T-78/16 å realisere prosjektet, og endelig finansiering blei vedteke i desember 2018 (sak T-58/18). Estimert totalt låneopptak til finansiering av Nordøyvegen er på 3 197 mill. kroner. Prosjektet er antatt ferdigstillt i midten av 2022. Budsjettavvik og behov for rebudsjettering av investeringsmidlar blir vurdert i saka om rekneskap med resultatvurdering til fylkestinget.

Aksjar og andelar i selskap som fylkeskommunen har ei spesiell interesse av å engasjere seg i er klassifisert som anleggsmidlar. Fylkeskommunen sine finansielle anleggsmidlar er vist i note 10. Utanom pålagt innskotskapital i KLP er det investert i aksjar i to selskap for til saman 2,4 mill. kroner.

8.3 Avsetjingar

Sal av aksjar for 0,089 mill. kroner er sett av til investeringsfond.

8.4 Finansiering av investeringsutgifter

	Rekneskap 2018	Budsjett 2018	Avvik (B - R)	Rekneskap 2017	
A1 Bruk av lån	539 028	643 141	104 113	469 631	1)
Sal fast eigedom			0	13	
Sal utstyr	20	0	-20	20	

	Rekneskap 2018	Budsjett 2018	Avvik (B - R)	Rekneskap 2017
Sal aksjar og andelar	89	89	0	3 903
T-28/15 Innskot Åknes Tafjord Beredskap IKS				1 103
T-53/17 Romsdalsmuseet Eiendom AS				2 500
T-72/17 Interoperabilitetstenester				300
A2 Inntekter frå sal av anleggsmidlar	109	89	-20	3 936
A3 Kompensasjon for meirverdiavgift	163 541	174 800	11 259	115 292 2)
A4 Tilskot til investeringar	14 807	0	-14 807	3 029
Avdrag på utlån	0	0	0	40 000
Statstilskot/ref. til fylkesvegar	208 182	226 773	18 591	17 130
Kommunetilskot til fylkesvegar	0	0	0	902
Bompengeinntekter Nordøyvegen	48	0	-48	6 200
A5 Mottatte avdrag på utlån og ref.	208 230	226 773	18 543	64 232
Renter Såkornfondet	628	0	-628	550
Renter Reknes Hospitalfond	0	0	0	10
Ymse inntekter fylkesvegar	1 048	0	-1 048	2 173
A6 Andre inntekter	1 676	0	-1 676	2 732
A Ekstern finansiering:	927 391	1 044 803	117 412	658 852
Frå fellesinntekter, Skjema 1A	11 400	11 400	0	10 799
Frå rammeområda, Skjema 1B	6 127	0	-6 127	6 642
B1 Overført frå driftsrekneskapen	17 527	11 400	-6 127	17 441
B21 Bundne investeringsfond	3 029	0	-3 029	0
T-79/16 - Budsjettvedtak				9 400
T-9/17 - ÅKP Blue Innovation Arena AS				2 000
T-31/17 - Kirkegata 1A Ålesund AS				15 897
T-64/17 - The North West AS				1 000
T-63/17 - Spjelkavik Arena AS		7 500	7 500	0
T-63/17 - KLP kapitalinnskudd	4 105	4 100	-5	
T-67/17 - Kr.sund K.K. Kulturfestival AS	300	300	0	
T-7/18 - Kirkegata 1A - oppkapitalisering		12 100	12 100	
U-5/18 - Norsk Tindesenter Eiendom AS	2 100	2 100	0	
T-57/18 - Rassikringsmidler		6 600	6 600	
B22 Ubundne investeringsfond	6 505	32 700	26 195	28 297
B23 Disposisjonsfond	0	0	0	6 876
B24 Bundne fond rammeområda	2 839	0	-2 839	1 406
B2 Bruk tidlegare års avsetjingar	12 373	32 700	20 327	36 579
B Intern finansiering:	29 900	44 100	14 200	54 020
Sum finansiering	957 291	1 088 903	131 612	712 872

Investeringsbudsjettet er sett opp med felles finansiering. Det betyr at utanom øyremerka tilskot, bundne fond og bruk av driftsrammer, er investeringsavgiftene finansiert samla.

1) Det er brukt 539,0 mill. kroner av lånemidlar til å finansiere investeringar i anleggsmidlar. Behaldninga av ubrukte lån er auka frå 87,4 mill. kroner i 2017 til 100,4 mill. kroner ved utgangen av 2018. Lånegjelda er omtalt i note 13.

2) I budsjettet var det rekna med at mva-kompensasjon ville utgjere 16,5 prosent av brutto investeringar i anleggsmidlar. Mottatt kompensasjon utgjør 17,5 prosent av utgiftene, og det er 11,3 mill. kroner mindre enn føresett i budsjettet.

3) Budsjettert rentekompensasjon til vegtiltak, 11,4 mill. kroner, er overført frå driftsrekneskapen til delfinansiering av investeringsutgifter på Nordøyvegen.

4) Det er brukt 6,1 mill. kroner av driftsrammene til å finansiere utgifter ført i investeringsrekneskapen.

Note 9 Varige driftsmidler

	BYGG 40/50 år	VEGER 40 år	MASKINER 10 år	UTSTYR 5 år	(Tal i heile 1 000) SUM
Anskaffelseskost	3 180 833	6 503 431	243 813	106 081	10 034 158
Akkumulerte avskrivningar	-746 005	-1 641 812	-88 262	-64 063	-2 540 142
Akkumulerte nedskrivningar			-126		-126
Bokført verdi 01.01.18	2 434 828	4 861 619	155 425	42 018	7 493 890
Tilgang i rekneskapsåret	134 274	732 160	55 790	14 966	937 190
Avgang i rekneskapsåret			-361		-361
Avskrivningar i rekneskapsåret	-81 656	-160 204	-22 378	-14 628	-278 866
Nedskrivning		-32 053			-32 053
Saldo 31.12.2018	2 487 446	5 401 522	188 476	42 356	8 119 800

Kjøp av utstyr til kostpris over 100 000 kroner og som har ei økonomisk levetid på minst 3 år blir ført i investeringsrekneskapen og aktivert. Anleggsmidlar blir avskrivne med like store årlege beløp over levetida. Avskrivningar blir rapportert i KOSTRA, men inngår ikkje i netto driftsresultat.

Løn til egne tilsette er belasta investeringsprosjekt og aktivert med 5,0 mill. kroner (5,3 mill. kroner i 2017). Statens Vegvesen har belasta investeringar i fylkesvegar med 60,7 mill. kroner i kalkulatorisk løn (60 mill. kroner i 2017).

Ingen investeringsprosjekt er belasta med byggjelånsrenter.

Det er i 2018 gjort ei nedskrivning av aktiverte planleggingskostnader knytta til fylkesvegar for prosjekt som ikkje har finansiering i inneverande økonomiplanperiode og kor det er usikkerheit om eller når desse prosjekta vil starte opp.

Note 10 Finansielle anleggsmidlar

Aksjar og andelar som er bestemt til varig eige og er næringspolitisk eller samfunnsmessig motivert samt utlån med løpetid utover eitt år, blir klassifisert som anleggsmidlar.

Finansielle anleggsmidlar	2018	2017	(Tal i heile 1 000) Endring
Aksjar og andelar	115 944	122 121	-6 177

Finansielle anleggsmidler	2018	2017	Endring
Utlån	54 058	53 430	628
Sum finansielle anleggsmidler	170 002	175 551	-5 549

Aksjar og andelar

Org.nr.	Selskap	Total aksje-kapital	MRFK sin eigardel i %	Opprinneleg kostpris	Bokført verdi 2018
(Tal i heile 1 000)					
Heileigde aksjeselskapselskap					
917 623 716	AS Kirkegaten 1 A	68	100 %	15 897	15 897
996 345 084	Møre og Romsdal Utvikling AS	100	100 %	107	107
919 859 768	Spjelkavik Arena AS	30	100 %	30	30
889 280 662	Ocean Industry School AS	100	100 %	100	100
981 320 018	Trafikkterminalen i Kristiansund AS	200	100 %	10 756	10 756
IKS fylkeskommunen er medeigar i:					
989 633 902	GassROR IKS	1 200	11 %	200	200
917 802 149	Møre og Romsdal Revisjon IKS	2 767	30 %	840	840
893 276 882	Åknes/Tafjord Beredskap IKS	5 513	11 %	298	298
982 330 459	Interkommunalt arkiv for Møre og Romsdal IKS	0	21 %	0	0
998 283 914	Vigo IKS	0	5 %	0	0
Øvrige aksjar og andelar:					
938 708 606	KLP Eigenkapitalinnskot			44 090	44 090 1)
991 498 281	Akvainvest Møre og Romsdal AS	8 510	1 %	104	104
930 569 046	AS Regionteateret i Møre og Romsdal	600	44 %	264	264
919 635 657	Astero AS	1 195	31 %	370	370
953 633 930	Atlantehavstunnelen AS	9 639	21 %	2 050	2 050
968 018 590	Braatthallen AS	100	30 %	30	30
818 299 982	Brisk Kompetansesenter AS	480	31 %	150	150
986 606 890	Bølgen Invest AS	15 926	4 %	4 500	1 900
966 091 118	Fjord Norge AS	4 150	9 %	370	370
983 825 281	Fosnaporten AS	200	10 %	20	20
923 994 149	Furene AS	283	11 %	30	30
930 591 114	Fylkeshuset AS	100	51 %	51	51
915 726 879	Geitbåt Eiendom AS	15 000	41 %	6 200	0

Org.nr.	Selskap	Total aksjekapital	MRFK sin eigardel i %	Opprinneleg kostpris	Bokført verdi 2018
996 199 665	Halsafjordsambandet AS	2 019	12 %	263	0
939 743 863	Hareid Fastlandssamband AS	7 587	4 %	300	0
991 237 313	Høgskolesenteret i Kristiansund AS	110	18 %	22	22
977 237 432	Imarfinans AS	102	13 %	13	13
986 399 445	Innovasjon Norge - innskuddskapital	19 600	3 %	505	505
913 581 628	Inspirasjons- og komp.senter for norsk møbelindustri AS	5 262	38 %	2 000	0
866 818 452	Kommunekraft AS	320	0 %	1	1
820 693 922	Kristiansund Kirke Kunst Kulturfestival AS	1 200	25 %	300	300
886 281 692	Langfjordforbindelsen AS	10 714	22 %	2 331	0
981 036 093	Protomore Kunnskapspark AS	14 104	5 %	700	700
985 615 462	Molde Lufthavnutvikling AS	18 590	1 %	240	240
961 721 652	Muritunet AS	14 343	22 %	3 200	3 200
942 390 742	Møreaksen AS	7 403	20 %	1 500	0
991 436 502	Møreforskning AS	500	36 %	200	200
996 153 185	Nasjonalt Vindenergisenter Smøla AS	1 500	33 %	500	500
989 685 414	Nordic Light Event AS	2 000	36 %	1 650	1 290
967 715 328	Norsk Fjordsenter AS	3 840	41 %	5 700	2 390
992 524 685	Norsk Tindesenter Eiendom AS	25 000	32 %	10 100	10 100
963 886 705	Operaen i Kristiansund AS	1 410	29 %	820	820
976 778 200	Riss Møbeltek AS	710	28 %	200	200
996 605 949	Rovdefjordsambandet AS	2 270	5 %	250	250
989 736 027	Runde Miljøbygg AS	5 500	26 %	3 900	3 225
987 410 752	Runde Miljøsender AS	500	40 %	800	800
887 493 952	Samspleis AS	3 550	14 %	500	500
919 763 159	Svorka Energi AS	1 300	25 %	325	325
919 549 904	The North West AS	3 028	17 %	1 000	1 000
916 176 678	Tingvoll Økopark Eiendom AS	17 400	43 %	7 500	7 500
979 615 361	Tjeldbergodden Utvikling AS	2 209	4 %	500	500
991 323 848	Trollheim Vekst AS	1 060	38 %	100	100
918 337 679	Varde AS	1 370	20 %	270	270
935 162 718	Vegamot AS	3 150	33 %	1 050	1 050
981 575 679	ÅKP AS (tidl. Ålesund Kunnskapspark AS)	8 350	2 %	200	200
912 190 641	ÅKP Blue Innovation Arena AS	1 040	19 %	2 000	2 000

Org.nr.	Selskap	Total aksje-kapital	MRFK sin eigardel i %	Opprinneleg kostpris	Bokført verdi 2018
	Diverse andelar			87	87
	Sum aksjar og andelar			135 483	115 944

1) Eigenkapitalinnskott KLP i 2018: 4,1 mill. kroner.

Kommentarar:

Jamfør sak T66/17 går fylkeskommunen pr. 1.1.19 ut av sitt eigarskap i Tannhelsetjenestens Kompetansesenter Midt-Norge IKS. Det har ikkje vært skutt inn andelskapital, kun tilskotskapital som er belasta rekneskapen løpande. Det er såleis ikkje noen vinst eller tap ved utmeldinga.

Aksjar i Naturgass Møre AS vert tvangsinnløyyst i 2018. Aksjane er tidlegare nedskriven til null, men reversert til andel av bokført eigenkapital på 89. Ved tvangsinnløyysinga er det tilbakebetalt iht andel av bokført eigenkapital, og det er såleis ikkje bokført vinst eller tap ved innløyysinga.

Der hvor bokført verdi avviker frå opprinneleg kostpris er det gjort ei nedskrivning av verdien som følgje av verdinedgang som ikkje er forventa å være forbigåande.

Det visast for øvrig til note 8. om kjøp og sal av aksjar og andelar i året.

Utlån

Org.nr.	Selskap/formål	2018	2017	(Tal i heile 1 000) Tilbakebet.
971 032 081	Statens Vegvesen - E39 Kvisvegen	6 247	6 247	2020
919 763 159	Svorka Energi AS - ansv. lån	10 000	10 000	2053
991 173 110	Møre og Romsdal Såkornfond AS	37 811	37 183	2022
	Sum utlån per 31.12	54 058	53 430	

Opptente renter av utlån til Møre og Romsdal Såkornfond AS, 0,7 mill. kroner er i samsvar med inngått avtale lagt til hovudstolen og ført som utlån.

Note 11 Finansielle omløpsmidlar

Finansielt motiverte investeringar i verdipapir blir ført som omløpsmidlar.

Aktivklasse	Marknadsverdi	Bokf. Verdi 2018	Årets res.førte verdiendr.	(Tal i heile 1 000) Anskaff. kost
Pengemarknadsfond	203 577	203 577	1 067	194 701
Aksjar	30 379	30 379	-1 947	18 561
Obligasjonar	16 103	16 103	-432	16 548
Sum	250 059	250 059	-1 312	229 810

Marknadsbaserte verdipapir (m.a. sertifikat, obligasjonar og aksjar) er klassifisert som omløpsmiddel og vurdert til verkeleg verdi. Verkeleg verdi er fastsatt til marknadsverdi pr. 31.12 i rekneskapsåret.

Note 12 Eigenkapital

12.1 Eigenkapitalkonti

	Saldo 01.01.2018	Avsett	Brukt i drift	Bruk i inv.	(Tal i heile 1 000) Saldo 31.12.2018
Mindreforbruk i driftsrekneskapen	133 856	39 735	133 856		39 735
Disposisjonsfond	318 394	115 490	975		432 909
Bundne driftsfond	116 918	251 525	223 977	2 839	141 627
Ubundne investeringsfond	236 637	89		6 505	230 221
Bundne investeringsfond	20 337	13 821		3 029	31 129
Fond	692 286	380 925	224 951	12 373	835 886
Endringer i rekneskapsprinsipp (drift)	-40 947				-40 947
Endringer i rekneskapsprinsipp (inv.)	-58 585				-58 585
Kapitalkonto	2 508 523	1 382 434		1 018 359	2 872 598
Sum	3 235 133	1 803 094	358 807	1 030 732	3 648 687

12.2 Disposisjonsfond - avsett og brukt i året

	Rekneskap 2018	Budsjett 2018	Avvik (B - R)	(Tal i heile 1 000) Rekneskap 2017
Regnskapsskjema 1A/2A:				
Netto avsett i driftsrekneskapen	115 490	115 490	0	12 435
Brukt i investeringsrekneskapen			0	-6 876
Brukt i driftsrekneskapen	-540	-540	0	0
Regnskapsskjema 1B:				0
D05 Vidaregåande opplæring			0	-12
D10 Kulturtenester			0	0
D11 Regional og næring	-435		435	-813
Sum avsett/bruk disposisjonsfond	114 515	114 950	435	4 734

12.3 Disposisjonsfond etter formål

	2018	2017	Endring 2017- 2018	(Tal i heile 1 000) 2016
Felles - Infrastrukturfond	180 325	180 325	0	180 325
Felles - Driftsdel Kapitalfond	37 932	37 932	0	37 932
Felles - Felles disposisjonsfond	170 569	90 006	80 563	77 421
Felles - Avsetning Nordøyvegen	0	0	0	6 876
Felles - Skadefond	9 700	9 696	4	9 346
Felles - Havbruksfond	34 383	0	34 383	

	2018	2017	Endring 2017-2018	2016
D10 - Kulturfond	0	0	0	0
D11 - Interne løyvingar av tiltaksfondet	0	435	-435	1 260
D11 - Luftfartsstrategi	0	0	0	500
Sum disposisjonsfond	432 909	318 394	114 515	313 660

12.4 Bundne driftsfond - avsett og brukt i året

	Rekneskap 2018	Budsjett 2018	Avvik (B - R)	(Tal i heile 1 000) Rekneskap 2017
Regnskapsskjema 1A/2A:				
Netto avsett i driftsrekneskapen				0
Regnskapsskjema 1B:				
D03 Stabsfunksjonar				
Netto avsett i driftsrekneskapen		1 233	0	
D05 Vidaregåande opplæring				
Netto avsett i driftsrekneskapen		13 560	-640	-14 200
Bruk i investeringsrekneskapen		-1 969		1 969
D06 Fagskolane i Møre og Romsdal				
Netto avsett i driftsrekneskapen		1 703	-16	-1 719
Bruk i investeringsrekneskapen		-870		870
D10 Kulturtenester				
Netto avsett i driftsrekneskapen		4 254	2 104	-2 150
D11 Regional- og næringsutvikling				
Netto avsett i driftsrekneskapen		1 477	0	-1 477
D12 Samferdselstenester				
Netto avsett i driftsrekneskapen		5 321	0	-5 321
Netto avsetjing/bruk bundne driftsfond	24 709	1 448	-22 028	5 341

Bundne driftsfond består i all hovedsak av øyremerka statstilskot til ymse formål.

12.5 Investeringsfond

	Rekneskap 2018	Budsjett 2018	Avvik (B - R)	(Tal i heile 1 000) Rekneskap 2017
Bundne investeringsfond:				
Inngåande balanse 1.1	20 337			17 298
Avsetjingar	13 821	0	-13 821	3 039
Bruk av bundne investeringsfond	-3 029	0	3 029	

	Rekneskap 2018	Budsjett 2018	Avvik (B - R)	Rekneskap 2017
Utgående balanse 31.12	31 129			20 337
Ubundne investeringsfond:				
Inngående balanse 1.1	236 637			262 134
Avsetjingar	89	0	-89	2 800
Bruk ubundne investeringsfond	-6 505	-32 700	-26 195	-28 297
Utgående balanse 31.12	230 221			236 637

12.6 Finansfondet (sal kraftaksjar)

	2018	2017	Endring 2017- 2018	(Tal i heile 1 000) 2016
Bank	25 302	36 140	-10 838	35 015
Pengemarknadsfond	70 954	69 579	1 375	68 705
Obligasjonsfond	16 103	13 522	2 581	16 348
Aksjefond	30 379	31 801	-1 422	27 162
Sum plassering 1)	142 738	151 042	-8 304	147 230
Driftsdel	37 932	37 932	0	37 932
UB Investeringsdel	105 471	105 471	0	105 471
Sum kapitalfond 1)	143 403	143 403	0	143 403

1) Differansen mellom fondet og plasserte midlar i 2018, 2,0 mill. kroner, blir korrigert i 2019.

12.7 Prinsippendringar som påverkar arbeidskapitalen

	2018	2017	(Tal i heile 1 000) 2016
Rest feriepengar 1992	58 585	58 585	58 585
Investeringsdel	58 585	58 585	58 585
Varelagre (sjukehus, apotek)	25 086	25 086	25 086
Renter påløpt 2000, betalt i 2001	20 661	20 661	20 661
Mva-kompensasjon for 1999	-12 845	-12 845	-12 845
Lærlingetilskot hausten 2001	8 045	8 045	8 045
Driftsdel	40 947	40 947	40 947

12.8 Kapitalkonto

Saldo på kapitalkonto viser kor stor del av anleggsmidla som ikkje er finansiert med gjeld.

	Saldo 31.12.18	Saldo 31.12.17	Endring 2017-2018 (Tal i heile 1 000)
Sum anleggsmidlar	11 138 540	10 353 332	785 208
- Pensjonsforplikting	3 294 419	3 200 450	93 969
- Langsiktig gjeld	5 071 962	4 731 759	340 203
+ Ubrukte lån	100 439	87 400	13 039
=Kapitalkonto	2 872 598	2 508 523	364 075

		1.1.18 IB Kapitalkonto (Tal i heile 1 000)	
		2 508 523	
Debetpostar i året:		Kreditpostar i året:	
Av- og nedskrivning av fast eigedom og anlegg	273 913	Aktivering av fast eigedom og anlegg	866 434
Av- og nedskrivning av utstyr, maskinar og transportmidlar	37 006	Aktivering av utstyr, maskinar og transportmidlar	70 756
Sal av utstyr, maskinar og transportmidlar	360		
Avgang aksjar og andelar	89	Kjøp av aksjar og andelar	2 400
Nedskrivning av aksjar og andelar	12 594		
Avdrag på utlån	0	Aktivering eigenkapitalinnskot pensjonskasse	4 105
Bruk av midlar frå eksterne lån	539 028	Utlån	628
Auka pensjonforpliktingar	102 394	Avdrag på eksterne lån	211 864
		Auke pensjonsmidlar	164 847
		Arbeidsgjevaravgift av netto reduksjon pensjonsforpliktingar	8 425
Sum debet	965 384	Sum kredit	1 329 459
		31.12.18 UB Kapitalkonto	2 872 598

Note 13 Langsiktig lånegjeld, avdrag og renter på lån

13.1 Tilgang og bruk av lånemidlar

	2018	2017	2016	2015 (Tal i heile 1 000)
Danske Bank - sertifikatlån				300 000
Den Norske Bank - sertifikatlån				319 100
Sparebank 1 - sertifikatlån	250 000			
KBN Kommunalbanken	462 085	401 100		
KLP Kommunekreditt AS - serielån	-147 085	109 400	578 000	0
Fræna kommune - vegforskotering	-10 703		0	0
Herøy kommune - vegforskotering	-18 800		18 800	
Sula kommune		21 700		
Aure kommune	16 570			
Sum Tilgang	552 067	532 200	596 800	619 100

	2018	2017	2016	2015
Inntektsført i investeringsrekneskapen	539 028	469 631	635 012	593 178
Tilbakebetalte vegforskoteringar (refinansiert)				20 670
Sum Bruk	539 028	469 631	635 012	613 848
Endring brukte lån	13 039	62 569	-38 212	5 252

I 2018 er det tatt opp to nye lån i Kommunalbanken i tillegg til eit opptrekk på eit eksisterande lån, samt et nytt sertifikatlån i Sparebank 1. Eit av låna er ei refinansiering av eit lån i KLP Kommunekreditt AS. To vegforskoteringar til henholdsvis Fræna og Herøy kommunar er tilbakebetalt i 2018, men begge er tilbakebetalt med ei refinansiering i andre lån, og er derfor ikkje behandla som tilbakebetalte vegforskoteringar. I tillegg har Aure kommune forskottert vegprosjekt med 16,6 mill. kroner. Lån som ikkje er brukt er ført på memoriakonto med saldo 100,4 mill. kroner per 31.12.2018, ei auke på 13 mill frå 2017.

13.2 Endring i lånegjeld

	2018	2017	2016	(Tal i heile 1 000) 2015
Lånegjeld 01.01	4 731 759	4 395 746	3 981 258	3 528 580
Nye lån ekskl. forskoteringar	565 000	510 500	578 000	619 100
Nye forskoteringar	16 570	21 700	18 800	0
Tilbakebetalte forskoteringar (refinans.)	-29 503			-20 670
Tilbakebetalte forskoteringar avdrag drift)	-21 390	-21 150	-20 900	-5 000
Betalte avdrag på innlån (driftsrekneskapen)	-190 474	-175 037	-161 412	-140 752
Lånegjeld 31.12	5 071 962	4 731 759	4 395 746	3 981 258
Årets rentekostnad	97 266	93 480	92 151	90 674
	Endring 2017-2018	Endring 2017-2018 i %	Endring 2015-2018	Endring 2015-2018 i %
Endring i lånegjeld	340 203	7,2 %	1 543 382	43,7 %
Betalte avdrag på lån (eks. forskoteringar)	15 437	8,8 %	49 722	35,3 %
Årets rentekostnad	3 786	4,1 %	6 592	7,3 %

Per 31.12.18 var lånegjelda 5 071,9 mill. kroner, det er ein auke på 340,2 mill. kroner frå året før. I perioden 01.01.15 - 31.12.18 auka lånegjelda med 1 543,4 mill. kroner, ein auke på 43,7%. Betalte avdrag på gjeld utanom forskoteringar auka frå 175,0 mill. kroner i 2017 til 190,5 mill. kroner i 2018. Tilbakebetaling av forskoteringar til Imarfinans AS og Atlanterhavstunnelen AS er ført som avdrag. Påløpte netto renter på lånegjeld var i 2018 97,3 mill. kroner, det er ei vekst på 4,1% frå året før.

13.3 Lånegjeld fordelt på kreditorar

	2018	Andel	2017	(Tal i heile 1 000) Andel
Kommunalbanken AS	2 091 004	41,2 %	1 700 183	35,9 %
Kommunal Landspensjonskasse	1 396 939	27,5 %	1 663 990	35,2 %
KLP Kommunekreditt AS	476 439	9,4 %	448 684	9,5 %
Sum Bank/kredittinstitusjonar	3 964 382	78,2 %	3 812 856	80,6 %

	2018	Andel	2017	Andel
Sparebank 1 SMN	685 000			
Den Norske Bank	287 100		577 700	
Danske Bank			171 400	
Sum Sertifikatlån	972 100	19,2 %	749 100	15,8 %
Sum Vegforskoteringar, sjå note 13.6	135 480	2,7 %	169 803	3,6 %
Sum Lånegjeld per 31.12.	5 071 962	100,0 %	4 731 759	100,0 %

Sertifikatlån forfell i løpet av året men skal reknast som langsiktig gjeld. I 2019 må fylkeskommunen ut i lånemarknaden å refinansiere ca 972 mill. kroner. I tillegg er det budsjettert med 901 mill. kroner i nye lån, slik at fylkeskommunen må ut i lånemarknaden med i alt 1 873 mill. kroner.

13.4 Renter

Rentebinding	2018	Andel	2017	(Tal i heile 1 000) Andel
Rentefrie lån (forskoteringar)	135 480	2,7 %	169 803	3,6 %
Mindre enn 1 år	3 283 935	64,7 %	3 056 987	64,6 %
2 - 3 år	325 600	6,4 %	364 783	7,7 %
4 - 5 år	317 176	6,3 %	512 053	10,8 %
6 - 8 år	512 305	10,1 %	109 400	2,3 %
Over 8 år	497 466	9,8 %	518 733	11,0 %
	5 071 962	100,0 %	4 731 759	100,0 %

Det blir ikkje betalt renter på vegforskoteringar. Gjennomsnittleg vekta rentesats per 31.12.18 er 2,12% mot 2,06% året før. Gjennomsnittleg vekta renteløpetid per 31.12.18 er 2,3 år mot 2,1 året før. Per 31.12.18 var det ikkje inngått rentebytteavtaler.

Rentekompensasjon	Ber.grl. 01.01.2018	Ber.grl. 31.12.2018	(Tal i heile 1 000) Årets rentekomp.
Investeringar i skolebygg	256 007	230 687	2 619
Investeringar i fylkesvegar	1 145 700	1 110 700	17 160

Staten kompenserer ein del av renteutgiftene knytt til nybygg og utbetring av skolebygg og investeringar i fylkesvegar. Tilskotta er basert på låneramme og rentesats fastsett av staten.

13.5 Minste lovlege avdrag

Kommunelova har krav om kor mykje avdrag på langsiktig gjeld som minst skal betalast i året. Reglane bygger på eit prinsipp om at det skal vere samanheng mellom levetida på egedelar av varig verdi og gjennomsnittleg avdragstid på lånegjelda. I dag kan både vektingsmodellen (regnearkmodellen) og ein enklare metode nyttast. I NOU 2016:4 Ny kommunelov er det foreslått at vektingsmodellen ikkje lenger kan nyttast.

	2018	2017	2016	(Tal i heile 1 000) 2015
Varige driftsmidlar per 1.1	7 493 890	7 072 501	6 436 107	5 721 412
Lånegjeld (LG) 1.1.	4 731 759	4 395 746	3 981 258	3 528 580

	2018	2017	2016	2015
LG i % av varige driftsmidler	63,1 %	62,2 %	61,9 %	61,7 %
Avskrivningar i året	278 866	255 752	232 277	211 329
Betalt avdrag i året	211 864	196 186	182 312	145 752
av dette tilbakebetalte forskoteringar	21 390	21 150	20 900	
Vekta restlevetid, ("forenkla metode")	27	28	28	27
Minste avdrag	176 080	158 957	143 682	130 333

13.6 Forskoteringer fylkesvegar

Forskottert av	FT-vedtak	Vedtatt forskot.	Gjeld per 31.12.2018	Rest forskot.	(Tal i heile 1 000) Planlagt tilbakebet.
Imarfinans AS, vegreform 2010			71 490		2022
Atlantehavstunnelen AS, vegreform 2010			25 720		2024
Ørskog kommune, Fv 650 Amdam-Giskemo	T-17/13	21 000		21 000	2023
Sula kommune, Fv 61 Furneskrysset	T-14/16	21 700	21 700		2023
Haram kommune, Fv 659 Miljøgate Brattvåg	T-19/16	5 500		5 500	
Aure kommune, Fv 680, Kjørsvikbugen	T-49/17	15 000	16 570	-1 570	2022
		63 200	135 480	26 500	

Ifølge retningslinjer for forskotering av fylkesvegar vedtatt av fylkestinget i sak T-32/10, skal forskoteringar refunderast utan kompensasjon for prisstigning og renter.

Note 14 Garantiansvar

Fylkeskommunen kan gi garantiar med heimel i Kommuneleova § 51 og forskrift om kommunale og fylkeskommunale garantiar fastsett av Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Selskap med garantiansvar blir vurdert i årleg melding til fylkestinget om oppfølging av fylkeskommunen sine interesser i selskap og føretak. I meldinga for 2016, sak T-46/17, er det lagt til grunn at selskapa kan betene gjelda. I desember 2017 fikk Norsk Tindesenter Eiendom AS betalingsproblem på grunn av uventa avgiftskrav frå Skatt Midt-Norge på 4,2 mill. Fylkesutvalet vedtok i sak U-5/18 å gå inn med 2,1 mill. kroner i ny aksjekapital.

Fylkeskommunen har i løpet av rekneskapsåret ikkje fått krav om å innfri garantiar eller dekke tap.

Låntakar	Långjevar	Garantiplikt 31.12.2018	(Tal i heile 1 000) Garanti går ut

Låntakar	Långjevar	Garantiplikt 31.12.2018	Garanti går ut
Imarfinans AS	Kommunalbanken	56 482	2022
Atlanterhavstunnelen AS	KLP Kreditt AS	252 751	2027
Samspleis	KLP	39 570	2032
Trollheim Vekst AS	KLP Kreditt AS	166	2020
AS Regionteatret i Møre og Romsdal	Kommunalbanken	31 269	2051
AS Regionteatret i Møre og Romsdal	Kommunalbanken	16 085	2027
Eksportvegen AS (Tresfjordbrua)	Kommunalbanken	582 000	2030
Muritunet AS	Kommunalbanken	10 051	2042
Muritunet AS	Kommunalbanken	4 387	2042
Stift. Molde Intern. Jazzfestival	Kommunalbanken	11 611	2050
Stift. Molde Intern. Jazzfestival	Kommunalbanken	6 010	2027
Stift. Romsdalsmuseet	Kommunalbanken	38 662	2042
Norsk Tindesenter Eiendom AS	Kommunalbanken	9 643	2045
Tingvoll Økopark Eiendom AS	Kommunalbanken	2 250	2040
Sum garantiansvar		1 060 937	

Fylkestinget vedtok i sak T- 89/16 å stille sjølvskyldnargaranti på samla 525 mill. kroner for lån som bompengeselskapet tar opp til finansiering av Nordøyvegen. Garantien gjeld frå første opptrekk og gjennom innkrevjingsperioden på 20 år.

Fylkestinget vedtok i sak T- 16/18 å stille sjølvskyldnargaranti på samla 1 190 mill. kroner for lån som bompengeselskapet tar opp til finansiering av ny E39 Lønset - Hjelset. Garantien gjeld frå første opptrekk og gjennom innkrevjingsperioden på 15 år.

Note 15 Leigeavtalar

Rest leigetid per 31.12.2018	(Tal i heile 1 000)				Sum
	Under 3 år	3 - 5 år	5 - 10 år	Over 10 år	
Utdanningsformål	14 548	925	3 749	5 206	24 428
Tannklinikkar	7 083	2 459	885	982	11 409
Sum årleg leige	21 631	3 384	4 634	6 188	35 837

Fylkeskommunen har løpande avtale med Fylkeshuset AS om leige av administrasjonslokale. Årleg leigekostnad er for tida 17,9 millioner kroner.

Note 16 Ikkje rekneskapsførte forpliktingar

Fylkestinget har vedteken å gi årlige driftstilskot til å dekke renter og avdrag til andres investeringar.

Sak	Avtale	Oppr. lånegjeld	(Tal i heile 1 000)	
			Rest per 31.12.2018	Rest per 31.12.2017

	Sak	Avtale	Oppr. lånegjeld	Rest per 31.12.2018	Rest per 31.12.2017
Teateret Vårt AS (Plassen)	T-sak 13/09	13.09.2018	21 840	10 192	11 648
Moldejazz (Plassen)	T-sak 13/09	13.03.2018	8 160	3 808	4 352
Stiftelsen Romsdalsmuseet	T-sak 43/13	17.12.2013	48 500	38 800	40 417
Forplikting (noverdi)			78 500	52 800	56 417

I sak T-13/09 er det gjort vedtak om å dekke renter og avdrag over 15 år (fram til 2025) på eit lån på totalt 30 mill, knytt til finansiering av kulturhuset Plassen for Teatret Vårt AS og Stiftelsen Molde Internasjonale Jazz Festival. Skriftelege avtaler om dei ekstraordinære driftstilskota vart utarbeida og signert i 2018. Det er inngått avtale med Stiftelsen Romsdalsmuseet om årleg tilskot i 30 år (fram til 2042) som skal dekke renter og avdrag på eit lån på 48,5 mill. kroner.

Dersom forpliktingane var rekneskapsført, hadde disposisjonsfondet vore belasta med 52,8 mill. kroner.

Note 17 Årsverk/tilsette

	2018	2017	2016	2015	Endring 2017 2018
Tal på årsverk totalt	2 252	2 272	2 241	2 239	-20
Kvinner	1 514	1 506	1 470	1 480	8
Menn	1 002	1 036	1 046	1 044	-34
Tal på tilsette totalt	2 516	2 542	2 516	2 524	-26
Tal på årsverk, delstillingar	489	504	517	537	-15
Kvinner	538	559	564	604	-21
Menn	215	215	227	217	0
Tal på tilsette i delstillingar	753	774	791	821	-21
Tal på kvinner i leiande stillingar	3	2	2	2	1
Tal på menn i leiande stillingar	5	6	7	7	-1
Andel tilsette kvinner	60,2 %	59,2 %	58,4 %	58,6 %	-30,8 %
Andel kvinner i deltidsstillingar	71,4 %	72,2 %	71,3 %	73,6 %	100,0 %
Andel kvinner i leiande stillingar	37,5 %	25,0 %	22,2 %	22,2 %	12,5 %

Som leiande stillingar er her rekna fylkesrådmann, assisterande fylkesrådmann, kontrollsjef og leiarane for tenesteområda samferdsel, utdanning, regional og næring, kultur og tannhelse.

Note 18 Spesifikasjon av driftspostar

(Tal i heile 1 000)

	Rekneskap 2018	Budsjett 2018	Avvik (B - R)	Rekneskap 2017
Andre sals- og leigeinntekter:				
Inntekter kantine, kost mv vidaregåande skole	25 131	25 529	-398	24 161
Inntekter elevarbeid mv vidaregåande skole	2 826	1 773	1 053	2 831
Sal av kurs mv	5 052	603	4 449	5 452
Sal av konsesjonskraft	14 270	0	14 270	12 861 1)
Husleigeinntekter	12 743	12 299	444	12 963
Kollektivinntekter buss og hurtigbåt	275 115	285 591	-10 476	263 154 2)
Kollektivinntekter ferje	204 799	210 400	-5 601	192 629 3)
Ymse andre inntekter	47 955	27 367	20 588	46 443
Sum	587 891	563 562	24 329	560 494

1) Fylkeskommunen har rettigheter på konsesjonskraft. Det som ikkje blir benytta i eigen virksomhet blir solgt. Tafjord Marked AS handterer sal av konsesjonskraft for fylkeskommunen. Brutto sal av konsesjonskraft er ført under rekneskapslinja Andre sals- og leigeinntekter, mens det er budsjettert med netto sal på 5 mill under rekneskapslinja Andre overføringar. I 2018 er netto sal berekna til 7 mill, mot 5,1 mill i 2017, og ført under Andre overføringar medan motpost er belasta på rekneskapslinja Fordelte utgifter.

2) Kollektivinntekter buss og hurtigbåt består i hovudsak av sal av billetter til persontrafikk.

3) Kollektivinntekter ferje består av både persontrafikk og næringstrafikk.

Note 19 Resultatoppstilling pasientbehandling tannhelse

Helse- og omsorgsdepartementet har gitt Forskrift om krav til føring av adskilte rekneskap mv. som gjeld frå 2015. Etter § 5 i forskrifta skal det utarbeidast resultatoppstilling for dei ulike delane av tannhelsetenesta:

- Tenester som tilbys heilt eller delvis vederlagsfritt etter lov om tannhelsetenester
- Tenester som tilbys vaksne mot betaling i område utan anna tilstrekkeleg tilbod
- Tenester som tilbys vaksne om betaling i område med konkurranse frå private tenesteytarar.

Gruppe b er vurdert å ikkje vere aktuell for tannhelsetenesten i Møre og Romsdal.

Direkte utgifter er delt på grunnlag av kor stor del betalande pasientar utgjer av samla behandla pasientar. I 2018 var andelen 12,6 prosent. Øvrige utgifter er delt med utgangspunkt i kor stor del av netto driftsutgifter (utanom avskrivningar) tannhelse utgjer av netto driftsutgifter på rammeområda samla.

Resultat pasientbehandling tannhelse

	2018	2018	2017	(Tal i heile 1 000) 2017
	Gruppe a	Gruppe c	Gruppe a	Gruppe c
Direkte inntekter	6 594	23 725	6 451	27 326
Direkte utgifter	162 137	23 374	153 715	25 023
Indirekte utgifter	10 472	425	10 493	524
Kapitalkostnader	3 716	536	4 190	682
Resultat	-169 731	-610	-161 947	1 097

I 2018 har Fylkestannlegen hatt ei nedgang i betalande pasientar, dette har gitt seg utslag i eit underskot på dei betalande pasientane.

Note 20 Usikre forplikingar

Sluttoppgjer for arbeidet med rehabilitering av Fannefjordtunnelen vart belasta rekneskapen i 2016. Møre og Romsdal fylkeskommune og entreprenør er usamde om beløpets størrelse, og det er framleis uklart kva løysing det blir.

Fylkeskommunen har eit uavklart krav på 2,5 mill. kroner for tilleggsarbeid på eit vegprosjekt på Nordmøre.

Fylkeskommunen har fått krav på om lag 16 mill. kroner frå Torghatten knytt til ekstra bemanning. Det er ikkje einighet om kravet og status er uklar.

Fylkestinget gav i T-sak 10/14 tilsegn om eit årleg samla tilskot på inntil 13,9 mill. kroner i 30 år til A/S Operaen i Kristiansund og til stiftinga Nordmøre Museum. Tilskotet er meint å dekke renter og avdrag på eit lån på 204,1 mill. kroner til finansiering av nytt Opera- og kulturhus i Kristiansund. Prosjektet er eit spleiselag mellom Kristiansund kommune, staten og Møre og Romsdal fylkeskommune. Per i dag er statleg medfinansiering uavklart, og forplikinga på 204,1 mill. kroner er rekna som usikker.

Melding frå uavhengig revisor

Møre og Romsdal fylkeskommune sin revisor er Møre og Romsdal Revisjon IKS. Melding frå uavhengig revisor for 2018 finn du [her](#).

Styring og kontroll av verksemda

Fylkesrådmannen er etter kommunelova pålagt å innrette verksemda på ein slik måte at den er underlagt ein forsvarleg kontroll. I det daglege har kvar avdelingssjef ansvar for å etablere og følge opp rutinar innanfor eigen sektor som sikrar etterleving av lover og reglar. I fylkeskommunen har vi fleire system med faste rutinar, prosedyrar og planar for å sikre internkontroll i tenester og støtteprosessar.

Etiske retningslinjer

I 2018 har fylkestinget, etter ei brei prosess internt i fylkeskommunen, vedteke dei nye etiske retningslinjene. Desse legg eit godt grunnlag for forståing av kva som er god etisk praksis. Ein god etisk standard på alt vi gjer, er avgjerande for at dei som tek i mot våre tenester eller som vi samarbeider med, skal ha tillit til oss.

Felles mal for leigeavtalar

Det er starta opp ein gjennomgang av alle leigeavtalar til fylkeskommunen, både som utleigar og leigetakar. Målet er få ein felles mal for leieavtalar, både for inn- og utleige.

Forvaltningsrevisjon i 2019

Fylkesrådmannen er også opptatt av å følge opp anbefalingane frå kontrollutvalet på bakgrunn av dei revisjonshandlingar og forvaltningsrevisjonar som blir gjennomført i løpet av året. I 2019 er det planlagt ein forvaltningsrevisjon om heilskapleg risiko- og verksemdstyring samt internkontroll og HMS. Denne rapporten vil venteleg gi nyttige innspel på forbettringspunkt knytt til internkontrollen.

Utfordringar framover

Møre og Romsdal fylkeskommune vil ha store økonomiske utfordringar i åra som kjem. Vi har ambisjonar om å behalde dagens tenestenivå samstundes som vi planlegg ei dobling i gjelda vi sjølv må bære. Dette vil prege framtidsbildet og stramme inn handlingsrommet betydelig allereie i økonomiplan 2019-2022. Vi vil mest sannsynlig måtte jobbe med kontinuerlig forbetring av våre tenester for å oppretthalde den høge kvaliteten med mindre ressursar.

Dei viktigaste utfordringane kan vi summere opp slik:

- Utbygginga av Nordøyvegen med ei kostnadsramme på 5,15 mrd. kroner.
- Omfattande behov for investeringar og vedlikehald av fylkesvegnettet, estimert til å utgjere 5,9 mrd. kroner.
- Etterleve tunnelsikkerheitsforskrifta.
- Omfattande behov for investeringar i og vedlikehald av skolebygg.
- Auka kostnader knytt til nye ferjeanbod med miljøkrav, med tilhøyrande behov for investering i nye ferjekaier. Investeringar som i stor grad må bærast av fylkeskommunen aleine.
- Høg lånegjeld som belastar drifta.
- Overføring av statens vegadministrasjon knytt til fylkesvei (SAMS) til fylkeskommunen. Det er vedteke at fylkesvegadministrasjonen som i dag ligger hos Statens Vegvesen skal overførast til fylkeskommunane. Finansieringa er fortsatt uavklart, både når det gjeld dei løpande kostnadane til administrasjon og omstillingskostnadane og eventuelle varige auka kostnader ved å dele administrasjonen av fylkesvegnettet og riksvegnettet.

Kontrollutvalet har gjennom analysa «Vurdering av fylkeskommunen sin økonomiske bærekraft» i 2018, uttrykt stor bekymre for fylkeskommunen sin økonomiske situasjon. Dei har konkludert med at fylkeskommunen sitt drifts- og investeringsnivå er for høgt til at det reelt sett er moglegheit til å kunne ta i vare utfordringane nemnt over. Vidare konkluderte dei med at det høge drifts- og investeringsnivået med stor sannsynligheit vil innebere at fylkeskommunen blir innrapportert til ROBEK-registeret om få år.

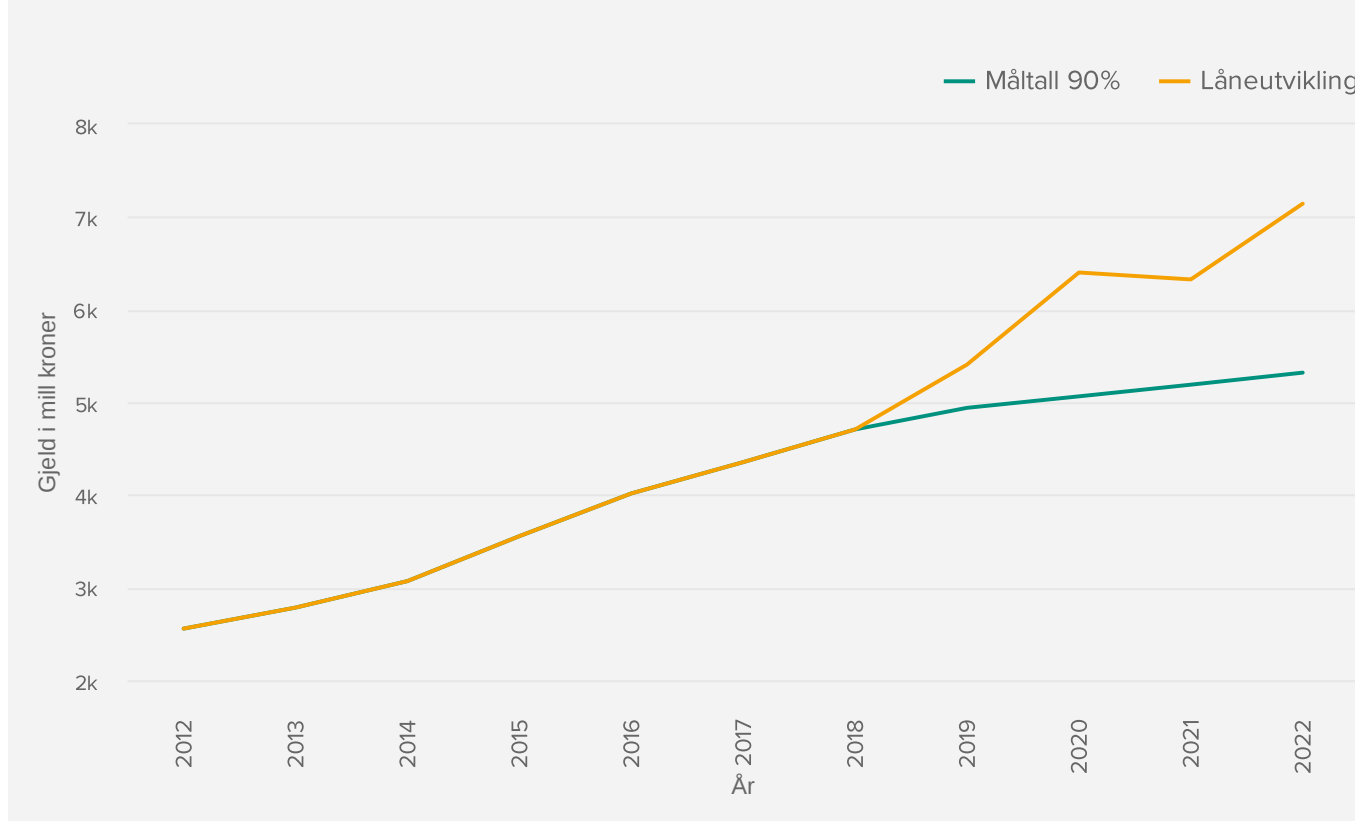
Møre og Romsdal fylkeskommune vil ikkje greie å innpasse desse auka kostnadane i åra som kjem utan ein omstilling av organisasjonen som reduserer samla kostnadsnivå. Dette kan gjerast enten ved å auke inntektene eller redusere kostnadene. For å klare å møte dei store utfordringane fylkeskommunen står ovanfor, har Fylkestinget starta prosjektet «Omstilling 2020». Omstillingsprosjektet har som formål å tilpasse fylkeskommunen sin tenesteproduksjon og rolla som samfunnsaktør til dei økonomiske rammeendringane som må påreknast dei komande åra.

Høg lånegjeld

Ved utgangen av 2018 var Møre og Romsdal fylkeskommune si lånegjeld på 5,1 mrd. kroner. Dette er ei auke på 340 mill. kroner frå året før. Figuren under viser utviklinga i Møre og Romsdal fylkeskommune si lånegjeld frå 2012 til planlagt gjeld innan 2022. Vi har hatt ei jamn auke i låna fram til og med 2018. I økonomiplan 2019-2022 planlegg ein å auke lånegjelda med om lag 2 mrd. kroner, slik at lånegjelda vil være på om 7,1 mrd. kroner ved utgangen av 2022. Netto lånegjeld var ved utgangen av 2018 på 93 prosent av brutto driftsinntekter. Dette er langt over KS sitt anbefalte nivå på 75 prosent, men om lag det same som maksimalt anbefalt låneopptak på 90 prosent .

Framtidsutsiktene for lånegjelda er ein kraftig auke frå dagens nivå. Vi må korrigere for statlige insentiver i form av fergjeavløysningsmidlar, for å få gjelda vi faktisk må bære sjølv. Modellen under viser gjeldsutviklinga ut over maks nivå anbefalt frå KS på 90 %.

Låneutviklinga - tom år 2022

Den sterke auken i lånegjelda gir redusert økonomisk handlefridom og store driftsutfordringar, sidan rente- og avdragsutgiftene aukar.

Høg lånegjeld inneber også at fylkeskommunen sin økonomi blir låst i eit 10-15 års perspektiv. Vi vil derfor vere svært økonomisk sårbare dersom renta skulle auke. Ein renteauke på eitt prosentpoeng vil føre til auka driftsutgifter for Møre og Romsdal fylkeskommune på i overkant av om lag 50 mill. kroner per år, jf planlagt låneopptak.

Framtidsutsiktene til fylkeskommunen er avhengig av ein investeringspause på større prosjekt og at ein held lånegjelda stabil ved at vi ikkje låner meir enn vi betalar i avdrag. Klarer vi dette treng vi å spare om lag 200 mill. kroner dei neste 4 åra. Det vil krevje tøffe prioriteringar framover, men også gi oss muligheita til å tenkje nytt.